

LOKALE VEILIGHEIDSDIAGNOSTIEK

2010 deel 1 juni

HOUTHALEN-HELCHTEREN

INHOUD LOKALE VEILIGHEIDSDIAGNOSTIEK DEEL 1	2
VOORWOORD	4
1. VOORSTELLING VAN DE GEMEENTE HOUTHALLEN-HELCHTEREN	5
1.1. GEMEENTELIJKE OVERHEID: VOORSTELLING VAN DE VERTEGENWOORDIGERS	5
1.2. DEMOGRAFIE	6
1.2.1. bevolking, loop van de bevolking en gezinssamenstelling	6
1.2.2. Nationaliteiten	13
1.2.3. Leeftijdsopbouw	16
1.2.4. Demografische coëfficiënten	20
1.3. SOCIAAL-ECONOMISCHE CONTEXT	23
1.4. ARBEIDSMARKT	26
1.4.1. Werkzoekenden	26
1.4.2. Allochtonen op de arbeidsmarkt	28
1.5. WONEN	30
1.5.1. Huurwoningen, woningen zonder comfort, leegstand en verkrotting	30
1.5.2. Woongelegenheden en bouwvergunningen	31
1.5.3. Sociale huisvesting: voor of tegen sociale mix	31
1.6. ONDERWIJS en SCHOLING	33
1.6.1. Risicoschoolloopbanen in basis- en secundair onderwijs	33
1.6.2. Lage scholing	33
1.6.3. Doorstroming naar hoger onderwijs	34
1.6.4. Etnisch-culturele minderheden en risicoschoolloopbanen: een korte uitwijding	34
1.6.5. Onderwijsaanbod	35
1.7. ZORG EN WELZIJN	36
1.7.1. Ziekenhuizen	36
1.7.2. Voorzieningen voor senioren	36
1.7.3. Kinderopvang	36
1.7.4. Jeugdwerk	37
1.7.5. Enkele minderheidsgroepen	37
1.7.6. Trends en evoluties (<i>uit: migratie en integratie Limburg – editie 2006</i>)	37
1.8. VRIJETIJD	41
1.8.1. Cultureel aanbod	41
1.8.2. Sportief aanbod	41
1.8.3. Jongeren	41
1.9. SAMENVATTING	42
1.10. SWOT-analyse	45
1.10.1. Telefonische bevraging: bevindingen	45
1.10.1.1. Zwakten	45

1.10.1.2. Kansen	45
1.10.1.3. Bedreigingen	45
1.10.2. SWOT-ANALYSE 2006: samenvatting	46
1.10.2.1. Sterkten	46
1.10.2.2. Zwakten	46
1.10.2.3. Opportuniteiten	47
1.10.2.4. Bedreigingen	47
1.11. Algemeen besluit	48
2. PARTNERS	49
3. LEDEN VAN HET REDACTIETEAM	49
4. VOORSTELLING PILOOTCOMITÉ	49

Voorwoord

Deze Lokale VeiligheidsDiagnostiek (LVD) is een geactualiseerde versie van deze die midden 2008 werd opgesteld, welke op haar beurt reeds een herwerkte versie was van de oorspronkelijke LVD die dateert uit 2007. Deze laatste diende als basis voor de opmaak van het Strategisch Veiligheids- en Preventieplan 2007 – 2010 van onze gemeente.

Algemeen kan gesteld worden dat in deze LVD (in vergelijking met 2007) een aantal zaken

- ongewijzigd werden overgenomen

- de SWOT-analyse over onze gemeente a.d.h.v. een bevraging van de bevolking: deze bevraging is niet hernomen, doch de analyse blijft wellicht relevant voor deze LVD
- een aantal bijlagen die nuttig kunnen zijn als achtergrondinfo en/of die bijdragen tot een betere duiding van het onderwerp.

- verwijderd werden

- de cijfergegevens 'feiten - gerechtelijk niet verkeer' afkomstig uit de jaarverslagen van de lokale politie. In de plaats daarvan worden de cijfers uit de criminaliteitsbarometer opgenomen
- verslag over het opstellen van een draaiboek 'aanpak overlast door rondhangende jongeren, gezien dit draaiboek niet in werking werd gesteld
- info over een aantal enquêtes, meer bepaald de gezondheidsenquêtes uit 2001 en 2004, de VAD leerlingenbevragingen (2000 en 2004) en de leerlingenbevraging van de provincie Limburg in 2003
- de volgende verslagen wegens niet meer up-to-date:
 - verslag van het overleg over het problematisch alcohol- en druggebruik in H-Oost
 - verslag van het overleg over jongerenproblematiek in H-Oost en De Standaard
 - beknopt verslag van het overleg met politie: aanpak meldingen en klachten
- de bijlage: 'draaiboek overlast door rondhangende jongeren'
- info uit het gemeentelijk strategisch beleidsplan 2002 – 2006 m.b.t overlast van rondhangende jongeren

- toegevoegd werden

- 1.1. gemeentelijke overheid: voorstelling van de vertegenwoordigers
- onder 1.2.1. (bevolking), 1..2.3. (leeftijdsopbouw) en 1.2.4. (demografische coëfficiënten): grafieken waar Houthalen-Helchteren vergeleken wordt met enkele andere Limburgse steden, Midden-Limburg, Limburg en het Vlaams gewest
- 4. voorstelling pilootcomité
- 5.3.2.3. cijfers criminaliteitsbarometer 2005-2010 (tot 21/05/10)
- 5.3.2.4. gegevens zonaal veiligheidsplan 2009-2012
- bijlage: visietekst van VLASTROV over 'straathoekwerk, welzijn en veiligheid'

- gewijzigd / geactualiseerd werden

- 1.1. tot en met 1.10: voorstelling van de gemeente (enkel de meest relevante gegevens)
- 5.3.1. gegevens uit de veiligheidsmonitor 2008-2009
- 5.3.2.1. cijfers jaarverslagen lokale politie
- 5.3.2.2. analyse aandachtspunten zonaal veiligheidsplan
- 5.3.3. gegevens preventiedienst
- 5.3.4. gegevens CAD

1. Voorstelling van de gemeente Houthalen-Helchteren

Voor de opmaak van dit gedeelte hebben we ons in eerste instantie laten leiden door de gegevens uit de Welzijnsmonitor Limburg, editie 2008. Deze monitor geeft ons diverse cijfers tot op gemeenteniveau. Waar we kunnen, voegen we ook cijfers op buurtniveau toe.

Daar de gemeente Houthalen-Helchteren een mijngemeente is met veel immigranten voegen we ook teksten toe uit het rapport 'Integratie en migratie Limburg – 2006' van het PRIC met als doel de behandelde topics te verdiepen/verruimen om later te kunnen komen tot een zo goed mogelijke interpretatie van de contextuele informatie.

Dat we ons hier niet beperken tot enkel een voorstelling van de gemeente wordt ook ingegeven vanuit de betrachting van de federale overheid om te komen tot een lokaal integraal veiligheidsbeleid. Dit wil zeggen dat voor de aanpak van veiligheidsproblemen alle mogelijke oorzaken en gevolgen in kaart worden gebracht en naar oplossingen gezocht wordt met alle betrokken partners. Onveiligheid en onveiligheidsgevoel zijn immers niet enkel aan criminaliteit gebonden.

1.1. GEMEENTELIJKE OVERHEID: VOORSTELLING VAN DE VERTEGENWOORDIGERS

Burgemeester Alain Yzermans (sp.a)

Bevoegdheden: algemeen beleid, financiën, veiligheid, strategische ontwikkeling, toerisme en evenementen, staf, personeel

Schepenen

- Khalid Assecour (sp.a)

Bevoegdheden: begraafplaatsen, nutsvoorzieningen, cultuur, monumenten, bibliotheken, wijkfocus, sociale economie, sociale tewerkstelling,

- Peter Timmermans (OM-NU!)

Bevoegdheden: mobiliteit, ruimtelijke ordening, middenstand en economie, communicatie

- Myriam Bellio

Bevoegdheden: feestelijkheden, dierenwelzijn, afvaardiging OCMW, burgerzaken en bevolking, jeugd en speelpleinen

- Patrick Pollers (sp.a)

Bevoegdheden: sport, informatica (ICT), Europese zaken, openbare werken

- Mustafa Aytar (sp.a)

Bevoegdheden: welzijn, gelijke kansenbeleid, preventie, lokaal sociaal beleid, ontwikkelingssamenwerking, buurtprojecten, beleid voor mensen met een handicap, stedenbouwkundige vergunningen, kinderopvang

- Antonio Ventura (Groen!)

Bevoegdheden: onderwijs, milieu (o.a. natuur), huisvesting

Gemeentesecretaris Wim Haest

Gemeenteontvanger Martine Coonen

Voorzitter OCMW Eefje Van Wortswinkel (sp.a)

OCMW-secretaris Marc Doumen

1.2. DEMOGRAFIE

1.2.1. bevolking, loop van de bevolking en gezinssamenstelling

Gemeente Houthalen-Helchteren

	aard indicator	absoluut cijfer (teller)	indicator gemeente	stand. score gemeente	indicator Midden-Limb.	indicator Limburg	indicator Vlaams Gew.	rang gemeente
1	OMGEVINGSPERSPECTIEF							
11	Demografie							
	Bevolking en loop van de bevolking							
11.01	ac		30.050	0,77		19.074		9
11.02	ac		10.752	0,56		7.510		10
11.03	ac		8.432	0,80		5.340		9
11.04	inw/km ²		384	0,31	530	339	452	13
11.05	‰	324	10,82	0,62	10,28	10,16	10,80	9
11.06	‰	173	5,78	-1,17	7,02	7,67	9,24	38
11.07	‰	1.047	34,96	-0,95	40,44	40,50	47,59	39
11.08	‰	1.117	37,30	0,16	37,50	36,37	43,18	27
36.01	%	871	10,3	0,05	10,7	10,3	12,8	19
36.02	%	290	3,4	0,00	3,3	3,4	4,7	23
36.03	%	581	6,9	0,05	7,4	6,8	8,2	17
36.04	%	871	10,3	0,05	10,7	10,3	12,8	19
			(36.02 + 36.03)					
36.05	%	2.056	19,1	-1,71	26,4	24,2	29,5	41
36.06	%	439	4,08	2,78	2,63	2,15	1,89	2
			personen					

Naar inwonersaantal (30.050 inw. op 01.01.08) bekeken staat Houthalen-Helchteren op de 9de plaats gerangschikt in de provincie Limburg (van de 44 gemeenten/steden).

De bevolkingsdichtheid bedraagt 384 inwoners/km² en ligt wat hoger dan de gemiddelde bevolkingsdichtheid van Limburg.

Per 1000 inwoners zijn er 10,82 geboortes (10,13 in 2005) wat meer is dan Limburg (10,16), en hetzelfde in vergelijking met Midden-Limburg.

Wat het aantal sterften per 1000 inwoners betreft bekleedt onze gemeente de 38ste plaats. Het sterftcijfer bedraagt dan ook slechts 5,78 per duizend. Ter vergelijking: op het niveau van het Vlaams Gewest is dit 9,24.

Houthalen-Helchteren kende in 2008 meer uitwijkingen dan inwijkingen (1.117 tegenover 1.047). In Limburg en het Vlaams Gewest zien we net het omgekeerde.

De bevolkingsaan groei in onze gemeente is dan ook vnl. te verklaren door enerzijds een zeer laag sterftcijfer (173) en anderzijds een hoger geboortecijfer (324) dan gemiddeld.

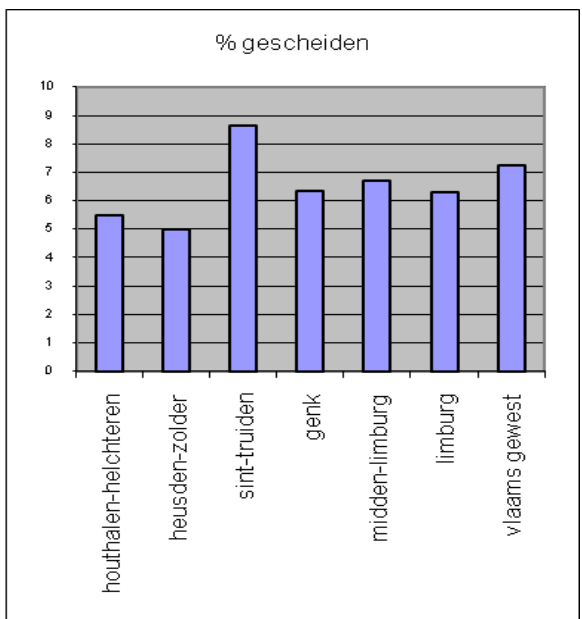
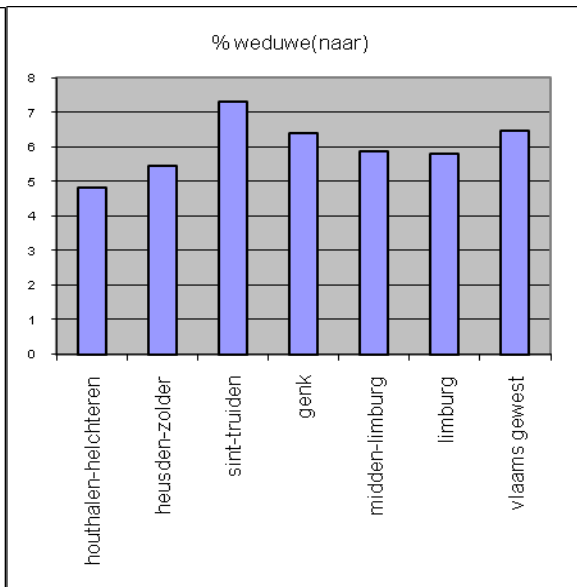
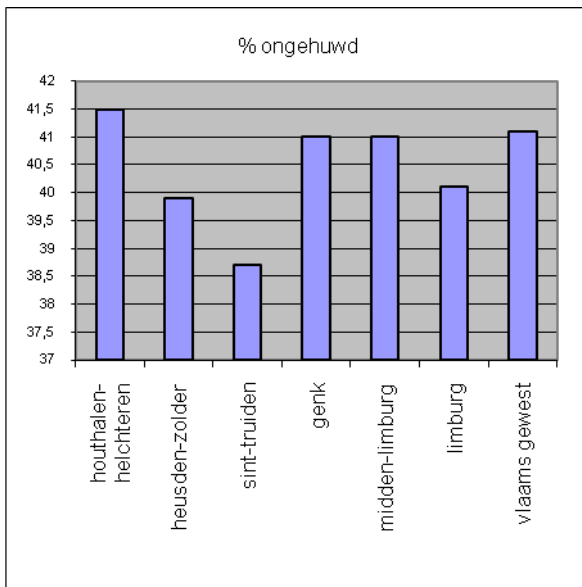
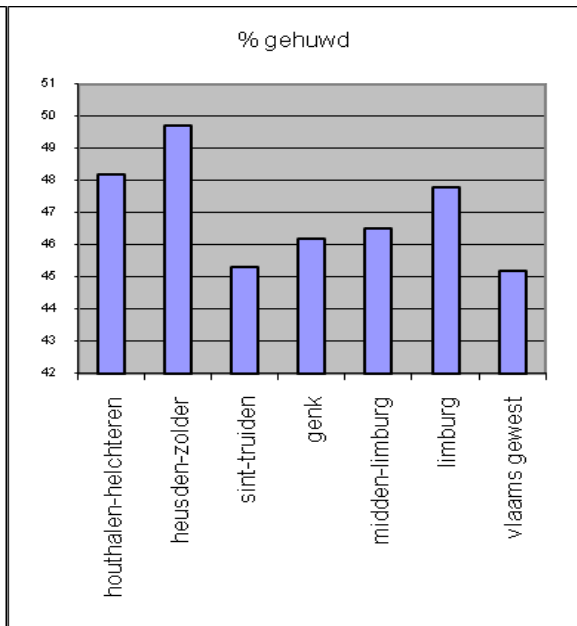
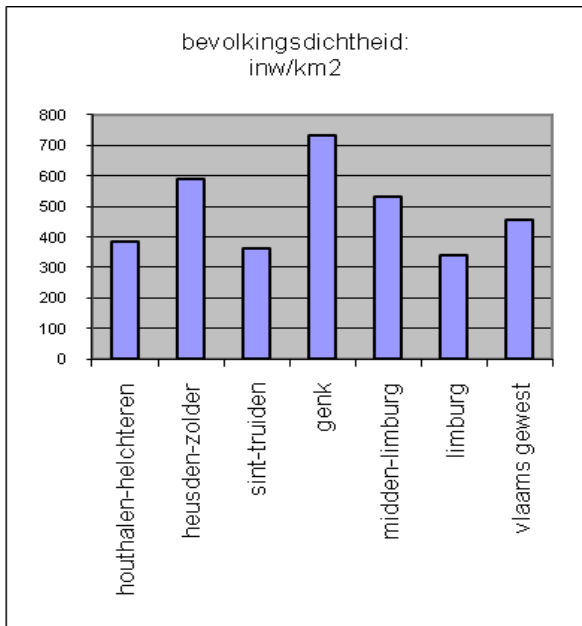
Het aantal private huishoudens¹ en familiekeren² ligt hoger dan gemiddeld in vergelijking met Limburg. Het percentage alleenwonenden is veel lager dan in Limburg.

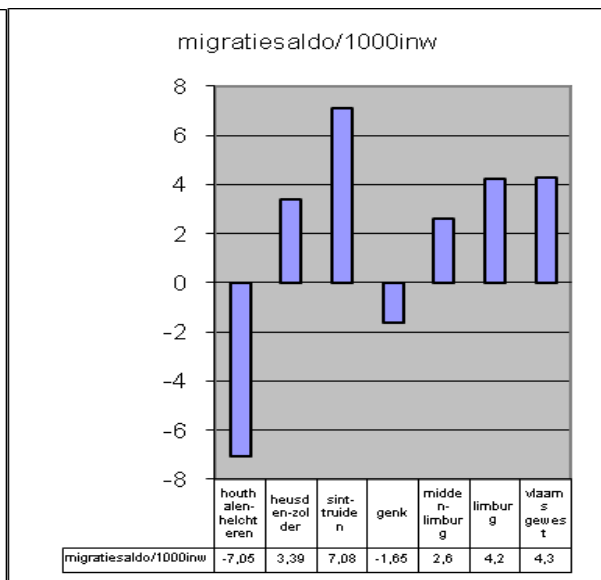
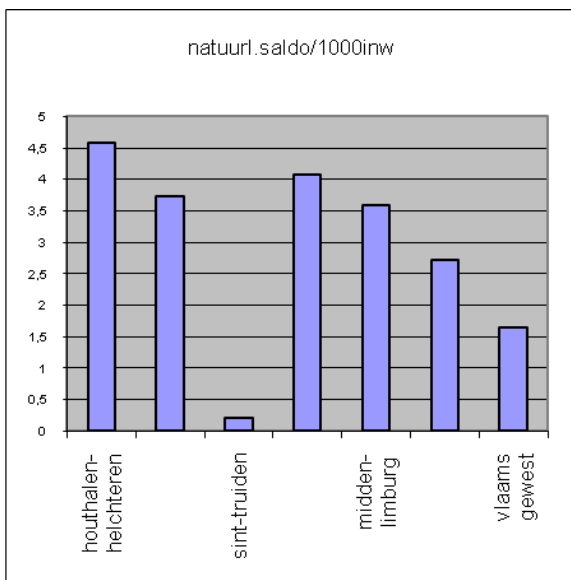
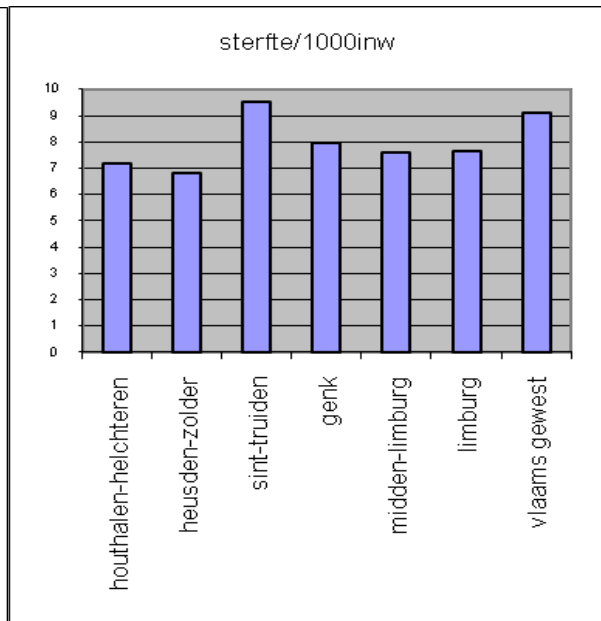
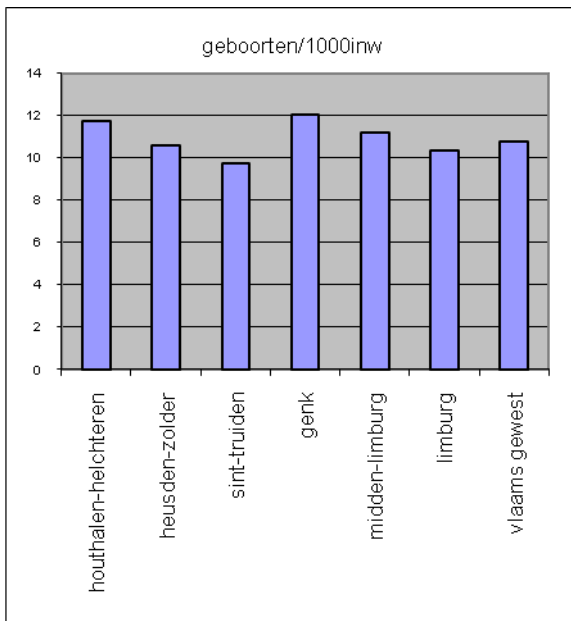
De omvang van de groep baby's die in een kansarme omgeving geboren worden en opgroeien is lager dan in Limburg.

Wat betreft het percentage huishoudens met meer dan 5 personen neemt onze gemeente de 2de plaats in van alle Limburgse gemeenten.

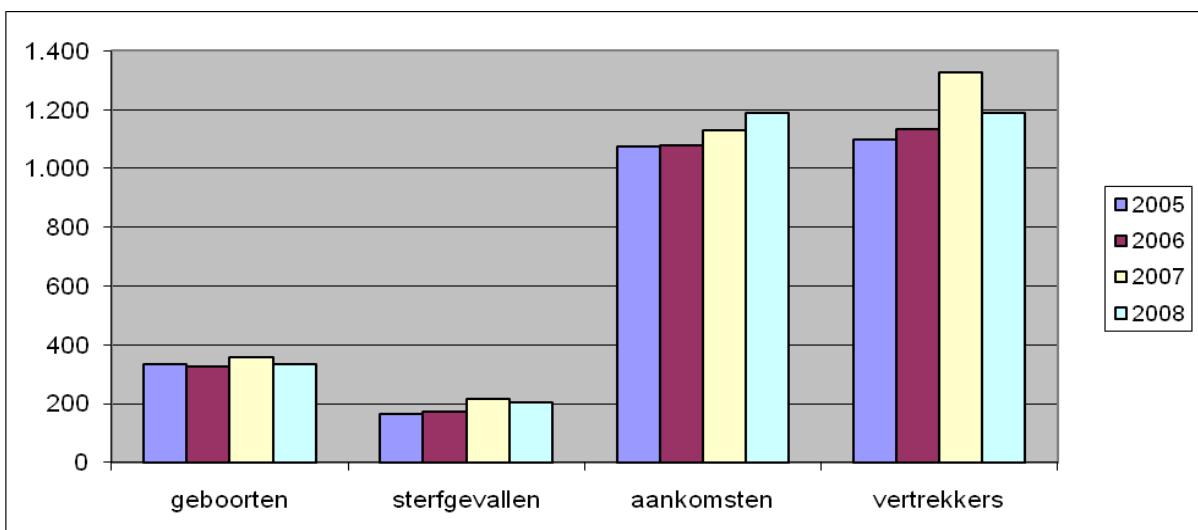
¹ Een privaat huishouden bestaat uit alle mensen die onder één dak wonen; één privaat huishouden kan m.a.w. uit meerdere familiekeren bestaan

² Een familiekeren bestaat uit een wettelijk gehuwd paar met of zonder ongehuwde kinderen, of uit een vader/moeder met één of meer ongehuwde kinderen (er kunnen meerdere familiekeren onder één dak wonen, zij vormen dan samen één privaat huishouden)

Loop van de bevolking – Houthalen-Helchteren

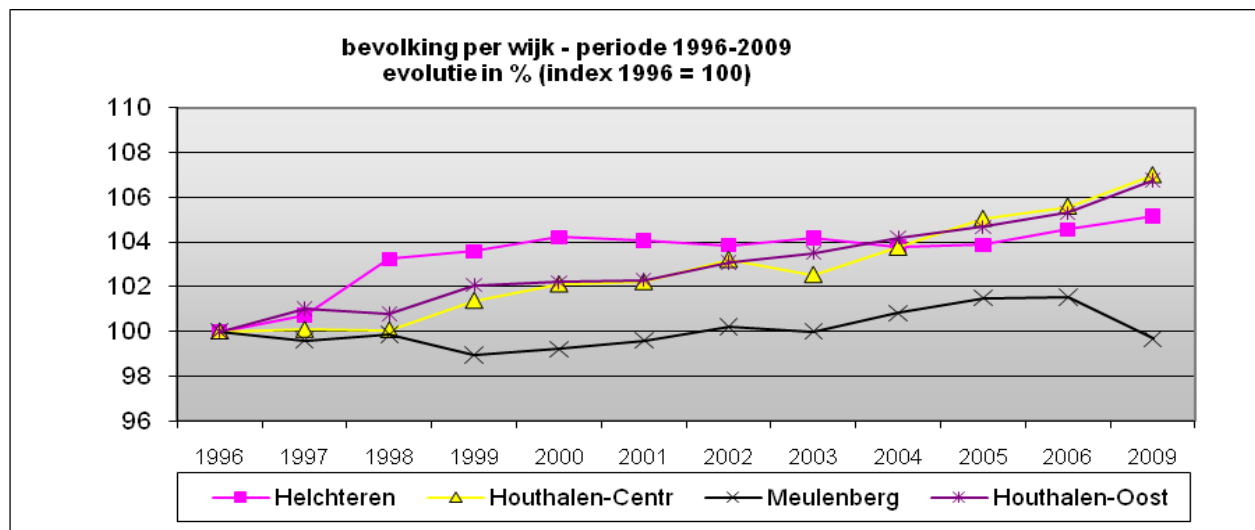

Evolutie van de bevolking per wijk

Bevolkings spreiding naar wijkindeling

Jaar	Helchteren		Houthalen-Centrum		Meulenberg		Houthalen-Oost		Totaal	
1996	6.342	100	9.344	100	5.499	100	7.469	100	28.654	100
2000	6.609	104,2	9.541	102,1	5.456	99,2	7.633	102,2	29.239	102
2003	6.606	104,2	9.580	102,5	5.499	100	7.731	103,5	29.416	102,7
2006	6.631	104,6	9.865	105,6	5.583	101,5	7.865	105,3	29.944	104,5
2009	6.668	105,1	9.996	107,0	5.481	99,7	7.973	106,7	30.118	105,1

Bron: Lokaal beleidsplan Kinderopvang 2007-2009

Bijna 1/3de van de inwoners woont in Houthalen-Centrum (n=9.996). De kleinste wijk is Meulenberg met 5.481 inwoners.

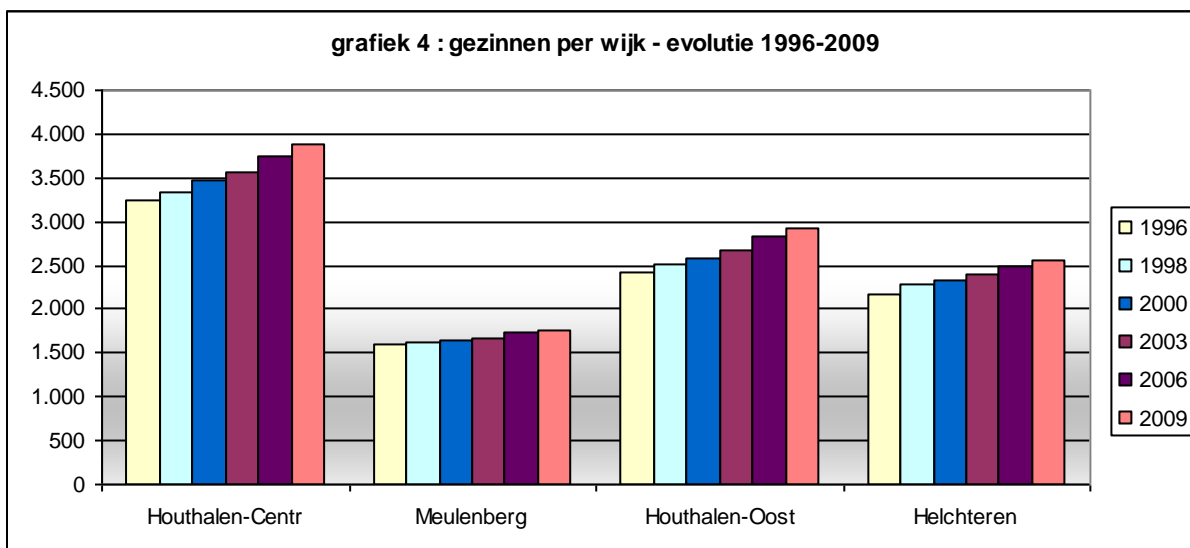
In alle wijken zien we over de laatste 13 jaar een toename van het aantal inwoners met meer dan 5 %, met uitzondering van Meulenberg waar het aantal inwoners stabiel blijft. Houthalen-Centrum kende de laatste 13 jaar de sterkste groei (+ 7,0 %), ook in absolute cijfers (+652). Houthalen-Oost volgt op de voet met een toename van 504 inwoners (+ 6,7 %).

aantal gezinnen per wijk

Het aantal gezinnen neemt in Houthalen-Helchteren ieder jaar toe. Begin 2009 waren er 3,18 % meer gezinnen (n=11.135) dan op 1 januari 2006 (n=10.792). In vergelijking met 13 jaar geleden zijn er 18,3 % meer gezinnen in Houthalen-Helchteren.

De meeste gezinnen treffen we aan in Houthalen-Centrum (n=3.888), het kleinste aantal gezinnen vinden we in de wijk Meulenberg (n=1.761).

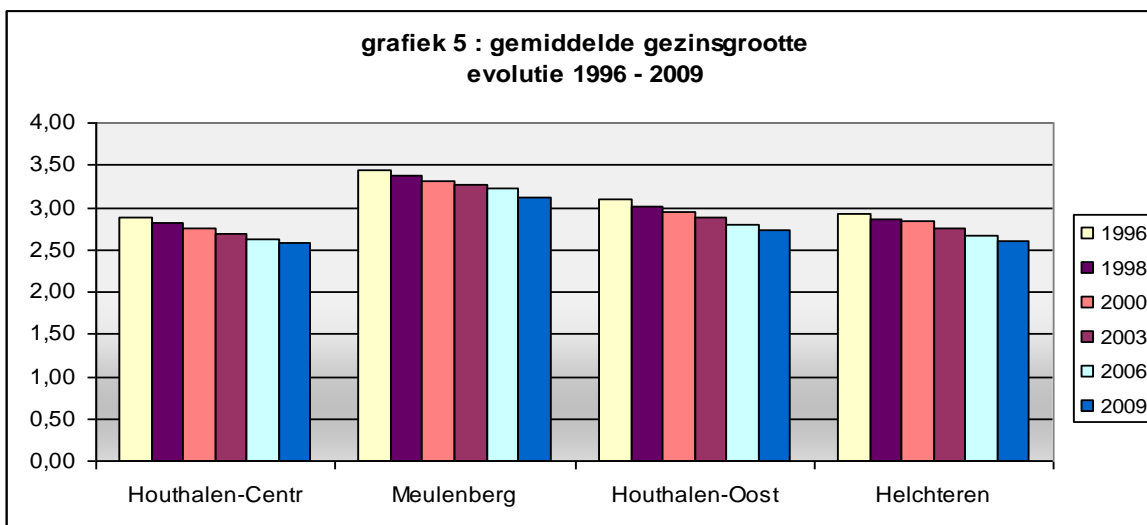
We merken op dat in alle wijken het aantal gezinnen toeneemt. In de wijk Meulenberg is de stijging minder uitgesproken. Op 13 jaar tijd is het aantal gezinnen in alle wijken toegenomen met zo'n 20 %, met uitzondering van Meulenberg (toename met 10,3 %).

gemiddelde gezinsgrootte per wijk

Begin 2009 bestond in Houthalen-Helchteren een gemiddeld gezin uit 2,70 personen (In 1996 was dit nog 3,04). In Meulenberg bestaat een gezin nog uit gemiddeld 3,11 personen; voor Houthalen-Centrum is dit gemiddeld 2,57.

Deze daling van de gemiddelde gezinsgrootte zet zich ieder jaar onverminderd voort. In de laatste 10 jaar nam de gezinsgrootte het snelst af in Houthalen-Oost en verliep ze het traagst in Meulenberg.

De stijging van het aantal gezinnen hangt dus nauw samen met de daling van de gemiddelde gezinsgrootte en in mindere mate met de toename van de bevolking.

In welke mate deze evolutie (meer gezinnen, maar kleiner) de gezinssamenstelling beïnvloedt (vb.: daling van het aantal grote gezinnen, stijging van eenoudergezinnen en alleenstaanden) zien we hieronder.

meer gezinnen zonder kinderen

In 2006 waren er 7,7% meer gezinshoofden dan in 2000. Het aantal gezinnen zonder kinderen nam in 6 jaar tijd met 18,26 % toe en het aantal gezinnen met 1 kind nam toe met 6 %. Het aantal gezinnen met 2 kinderen daalde echter met 4,5 %, en deze met 3 kinderen daalde met 3 %. In vergelijking met 6 jaar geleden nam het aantal grote gezinnen (≥ 4 kn) af met bijna 11 %.

minder mannelijke gezinshoofden met kinderen

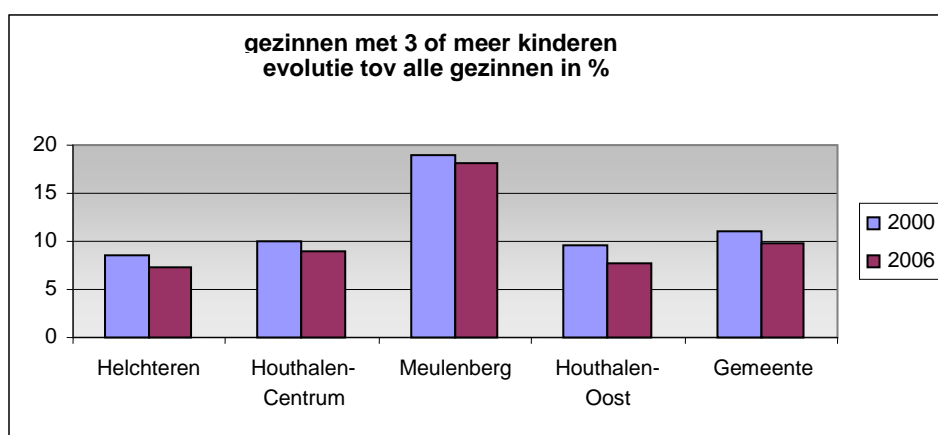
Bij de gezinnen met kinderen zien we belangrijke verschuivingen. Zo blijken er nu 454 gehuwde mannelijke gezinshoofden minder te zijn met kinderen dan in vergelijking met 2000. Deze daling wordt praktisch volledig gecompenseerd door een toename van het aantal gezinshoofden met kinderen in de categorieën 'ongetrouwd man' (+112), 'ongetrouwd vrouw' (+44), 'getrouwd vrouw' (+59), 'gescheiden man' (+77) en 'gescheiden vrouw' (+115).

gezinnen met 3 of meer kinderen; evolutie tov alle gezinnen in %

In Houthalen-Helchteren zijn er 9,71 % gezinnen met meer dan 2 kinderen (n=1.048); in 2000 waren er nog 11 % grote gezinnen.

In Meulenberg zijn er 18 % grote gezinnen, in Helchteren nauwelijks 7,2 %. In alle wijken stellen we een daling van het aantal grote gezinnen vast t.o.v. 2000 (in totaal 75 minder grote gezinnen).

Vergelijken we enkel het aantal grote gezinnen in de periode 2003 - 2006, dan zien we echter een status-quo.

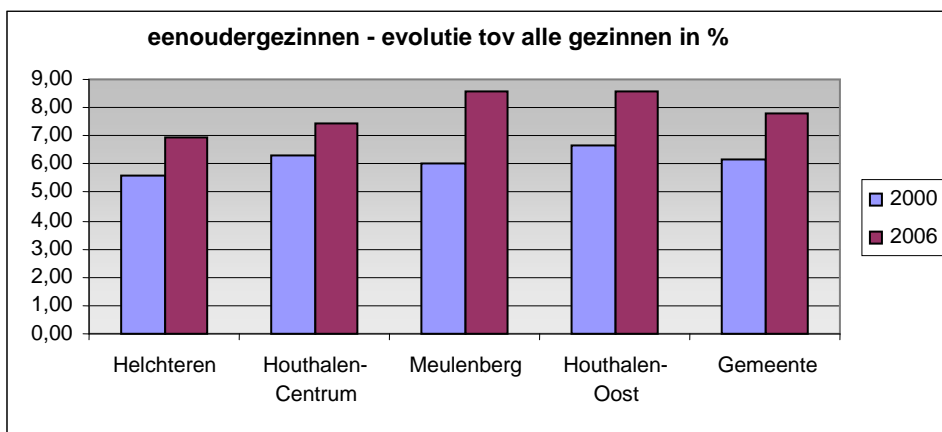
eenoudergezinnen - evolutie tov alle gezinnen in %

7,79 % van alle gezinnen zijn eenoudergezinnen (6,2 % in 2000 en 6,85 % in 2003).

Begin 2006 waren er 841 eenoudergezinnen in onze gemeente. Dit is een stijging met 35,4 % in vergelijking met 2000. Het aantal eenoudergezinnen met 1 kind nam toe met 31 % (n=+119), en deze met 2 kinderen zelfs met bijna 40 % (n=+72).

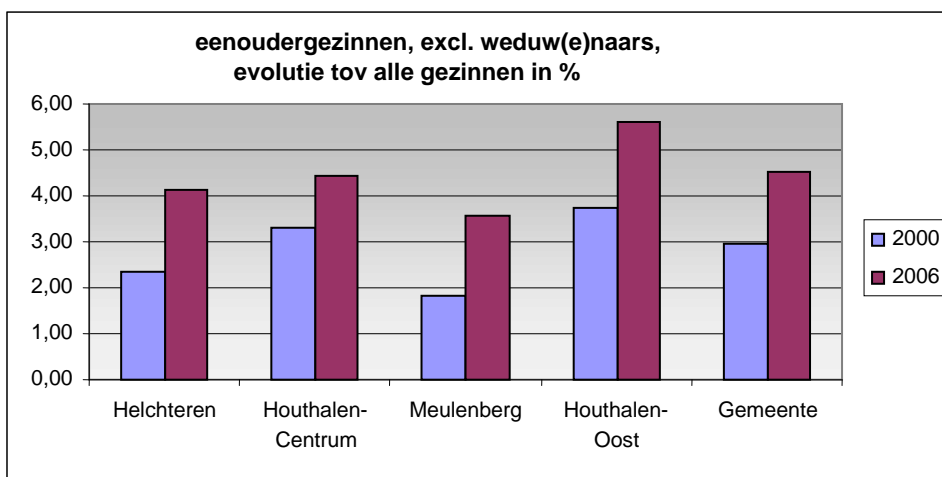
In absolute cijfers uitgedrukt vinden we in Houthalen-Centrum en Houthalen-Oost de meeste eenoudergezinnen terug (resp. 279 en 242 gezinnen), doch in verhouding tot het aantal gezinnen tellen we de meeste eenoudergezinnen in Houthalen-Oost en Meulenberg (resp. 8,57 en 8,56 % zijn eenoudergezinnen) en de minste in Helchteren (6,92 %).

De laatste 3 jaar steeg procentueel gezien het aantal eenoudergezinnen het sterkst in Houthalen-Centrum (+24 %) en in Houthalen-Oost (+19,8 %), op de voet gevolgd door Meulenberg (+19,35 %). In Helchteren was de stijging 'slechts' 10,25 %.

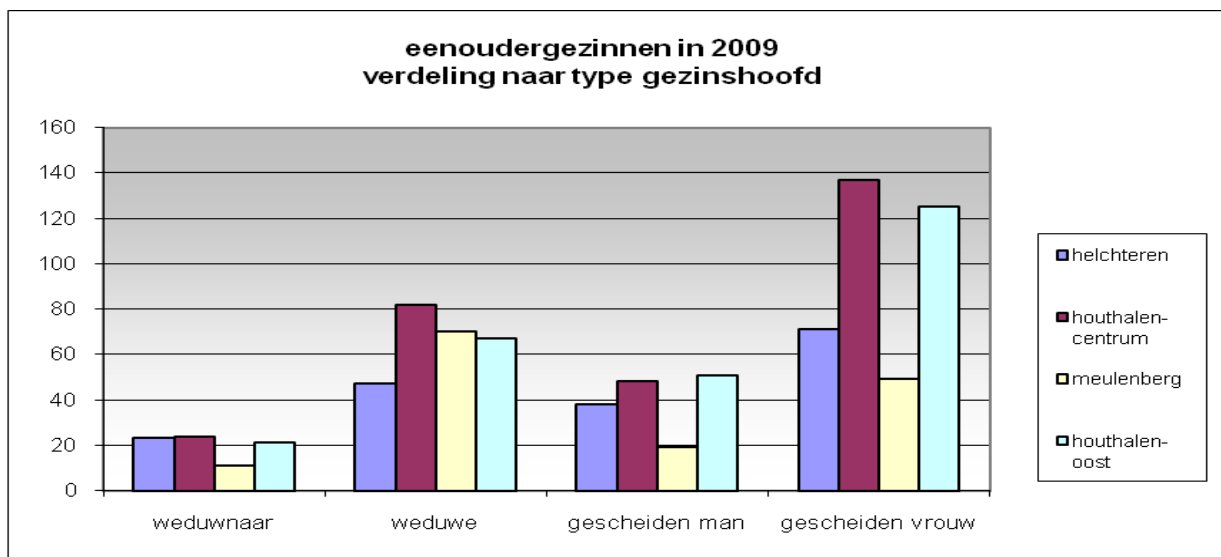

eenoudergezinnen, excl. weduw(e)naars, evolutie tov alle gezinnen in %

Als we nu het aantal eenoudergezinnen opnieuw bekijken exclusief weduw(e)naars, dan stellen we vast dat er slechts 3,59 % eenoudergezinnen in Meulenberg zijn, terwijl dit in Houthalen-Oost 5,59 % bedraagt. Op 6 jaar tijd is het aantal eenoudergezinnen (excl. weduw(e)naars) met 31 % toegenomen (van 373 naar 489 gezinnen).

Nader bekeken zien we dat in Meulenberg minder dan de helft van de eenoudergezinnen uit gescheiden gezinnen bestaat (m.n. 42 %). In de andere deelgemeenten bestaat minstens 60 % van de eenoudergezinnen uit gescheiden gezinnen.

1.2.2. Nationaliteiten

	aard indicator	indicator gemeente	stand.score gemeente	indicator Midd.-Limb.	indicator Limburg	indicator Vlaams Gew.	rang gemeente
Niet-Belgen	%	11,1	0,48	8,0	8,0	4,8	10
Niet-Belgen van Nederland	%	9,7	-1,45	13,8	50,5	30,6	41
Niet-Belgen van Maghreblanden en Turkije	%	24,6	1,02	21,7	12,8	16,9	7
Niet-Belgen van ex-Oostbloklanden	%	2,62	-0,06	3,72	2,91	6,57	28
Niet-Belgen van EU-ex-migratieland.	%	58,0	2,02	51,6	25,1	14,8	2
Niet-Belgen van lage-inkomensland.	%	3,13	1,76	2,33	1,50	1,67	3
Nieuwkomers per 1000 inwoners	‰	5,13	-0,37	5,42	7,61	5,77	20
Nieuwkomers, afkomstig van EU-ex-migratieland. en lage-inkomensland.	%	66,2	1,67	59,6	27,8	44,4	4
Nieuwkomers, afkomstig van Nederland	%	21,2	-1,11	14,5	54,1	21,9	27

Het aandeel niet-Belgen in onze populatie bedraagt 11,1 % en ligt gemiddeld wat hoger dan in Limburg.

Het aandeel niet-Belgen van EU-ex-migratielanden³ ligt veel hoger dan in de rest van Limburg (2de plaats voor Houthalen-Helchteren). Ook voor deze categorie van nieuwkomers geldt dit (4de plaats).

Wat het aandeel niet-Belgen van Maghreblanden en Turkije⁴ betreft, zien we dat dit hoger is dan in Limburg.

Van alle niet-Belgen in Houthalen-Helchteren is 58 % afkomstig uit EU-ex-migratielanden, 3,13 % uit lage-inkomenslanden⁵ en 24,6 % uit Maghreblanden en Turkije.

De aanwezigheid van Nederlanders onder de niet-Belgen is veel lager dan in de rest van Limburg terwijl het aandeel van de Nederlanders onder de nieuwkomers overeenkomt met de cijfers van het Vlaams Gewest.

Het aantal nieuwkomers (5,13 per 1000) is iets minder dan het Limburgs gemiddelde.

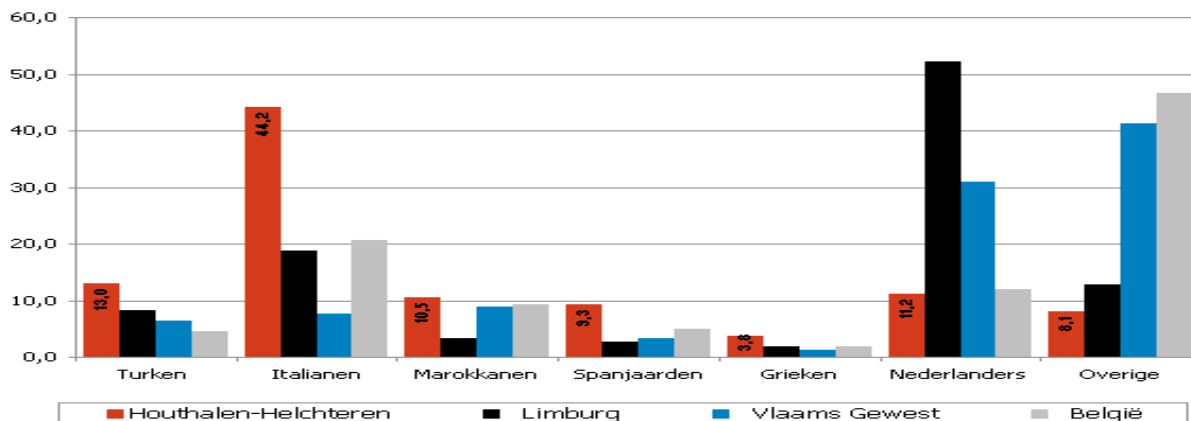
aandeel van de voornaamste nationaliteiten op 01.01.2005

³ Het betreft hier het aantal mensen met de Italiaanse, Spaanse, Portugese of Griekse nationaliteit onder de niet-Belgen; Italië, Spanje, Portugal en Griekenland waren de landen van de eerste immigratiegolf naar België.

⁴ Het aandeel mensen met de Algerijnse, Marokkaanse, Tunesische of Turkse nationaliteit onder de niet-Belgen.

⁵ Landen waar een groot deel van de bevolking niet in zijn basisbehoeften kan voorzien (gegevens Wereldbank)

niet-Belgen in Houthalen-Helchteren=3200

Bron: Studiecel provincie Limburg

Van het totaal aantal niet-Belgen zien we dat de grootste groep bestaat uit Italianen, met 44,2 %, gevolgd door 13,6 % Turken en 10,5% Marokkanen. Uit de grafiek blijkt dat deze percentages hoger liggen dan het Limburgs en Vlaams gemiddelde.

Een belangrijke randbemerking die we hier moeten maken is dat het hier gaat om nationaliteit en niet om etniciteit of herkomst. De reële cijfers liggen dus heel wat hoger. Naar schatting zijn er 4 maal meer inwoners van Turkse origine, 3 maal meer mensen van Marokkaanse herkomst en 2,5 maal meer inwoners met een Italiaanse achtergrond, dan de aantallen die hier zijn weergegeven.

In het jaarboek migratie en integratie Limburg 2006 werd een schatting opgenomen van het aantal personen met meest voorkomende herkomst op 01.01.05. Volgens deze schatting zouden er in Houthalen-Helchteren resp. 2.404, 1.997 en 1.374 mensen van Italiaanse, Turkse en Marokkaanse origine wonen. In totaal zouden er in onze gemeente 7.234 mensen uit andere landen afkomstig zijn.

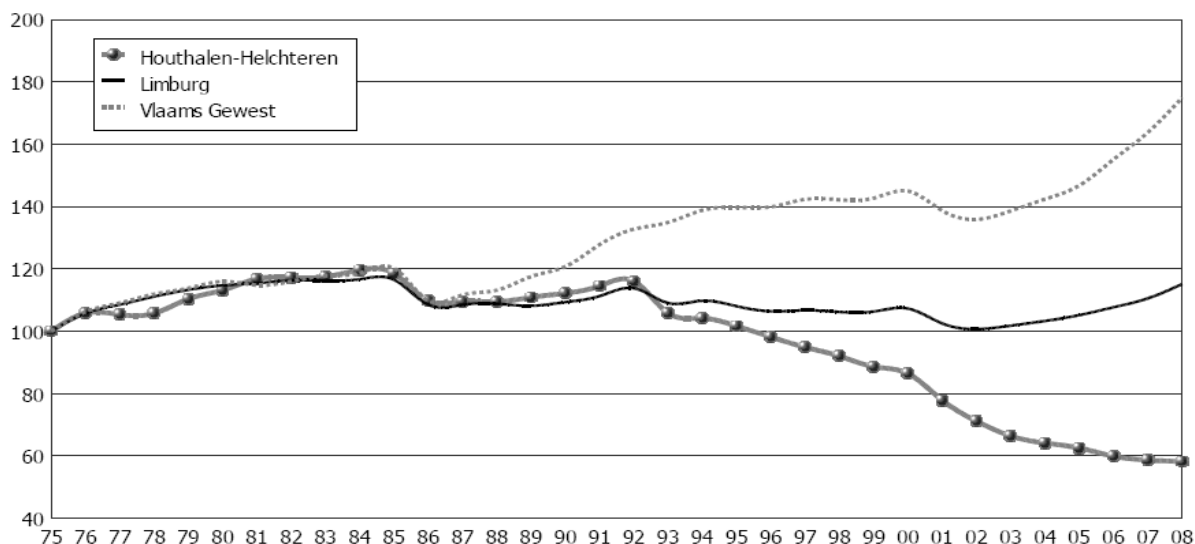
Evolutie van de vreemde bevolking

Uit onderstaande grafiek blijkt dat het aandeel niet-Belgen (nationaliteit) over een periode van ruim 3 decennia sterk is afgenomen. Een eerste daling werd ingezet midden jaren '80, gevolgd door een sterke daling in 1992, beide te wijten aan naturalisaties. Een derde dalende lijn werd ingezet na 2000. Eén van de oorzaken hiervan is naturalisatie en dit in de vorm van de 'snel-Belg-wet'.

We moeten hier zeker niet uit besluiten dat het reële aantal allochtonen gedaald is. Enkel hun nationaliteit is veranderd.⁶

⁶In een periode van circa vijftien jaar is het aantal niet-Belgen gedaald met meer dan 40 % (van 5.680 tot 3.281). Het aandeel niet-Belgen is gedaald van 20 % naar 11 %. Meer concreet is het aantal niet-Belgen vanaf 2000 tot 2004 gedaald met 25 %. Dit is een enorm hoog percentage in vergelijking met Midden-Limburg (circa 20%) en met de Provincie Limburg (circa 4 %). In het jaar 2004 is het grootst aantal buitenlanders afkomstig van Italië (44,3 %). Hierna volgen de Turken (13,7 %), de Marokkanen (10,7 %) en de Spanjaarden (9,6 %).

Evolutie van de niet-Belgen van 1975 tot 2008 (index 1975 = 100)

Bron: FOD Economie - Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie - Dienst Demografie
Verwerking: provincie Limburg - 2de Directie Welzijn - stafdienst Strategie en Planning - Studiecel

Huwelijksmigratie in de mijsgemeenten

Uit gegevens verzameld in 5 Limburgse mijsgemeenten blijkt dat drievierde van de Turken en Marokkanen trouwen met een partner uit hun land van herkomst.

Als het op trouwen aankomt, blijven de jongeren veel belang hechten aan de wensen en verwachtingen van de ouders. Zo wordt niet ontkend dat in de Turkse en Marokkaanse traditie trouwen een familieaangelegenheid is en dat ouders en aanverwanten een stem hebben in het keuzeproses. Om conflicten te vermijden, kiezen de jongeren vaak zelf een partner waarvan ze vermoeden dat die de goedkeuring van de ouders wegdraagt. Ouders hebben vaak de voorkeur voor een schoonzoon of -dochter uit het dorp of de streek waar ze zelf vandaan komen. Hierbij zoeken ze naar iemand met dezelfde achtergrond die 'past' bij de familie.

Jongeren houden rekening met hun ouders, maar ze hechten ook aan persoonlijke criteria. De ideale partner scoort op beide fronten.

Binnen de Turkse en Marokkaanse gemeenschap bestaat nog een grote voorkeur voor huwelijken met een partner uit het land van herkomst, ook bij de tweede en derde generatie. Heel wat allochtone meisjes voelen zich niet aangetrokken tot allochtone jongens omdat deze te traditioneel zijn, een slechte opleiding hebben, vaak werkloos zijn en geen vertrouwen uitstralen. Maar ook de allochtone meisjes hebben in de ogen van de jongens hun tekortkomingen: ze worden gezien als te vrijgevochten, te zelfstandig en te modern. Zo zouden ze hen moeilijk kunnen voorstellen als moeder van hun kinderen of schoondochter van hun ouders. Over de potentiële partners in het land van herkomst zou dan weer een vrij positief beeld bestaan. Verder speelt ook de migratiedruk in Turkije en Marokko, wat zorgt voor een grote huwelijksmarkt en veel potentiële kandidaten.

1.2.3. Leeftijdsopbouw

Gemeente Houthalen-Helchteren

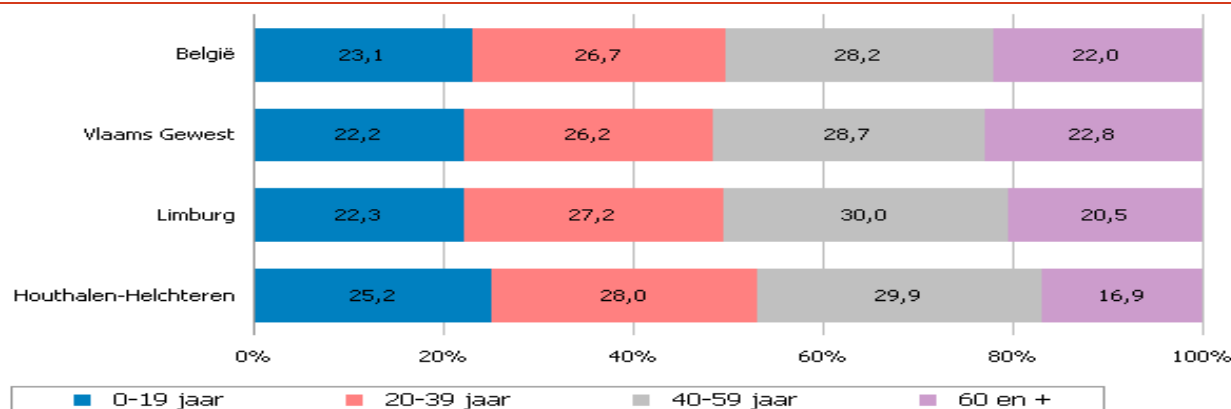
	naam indicator	absoluut cijfer (teller)	indicator gemeente	stand. score gemeente	indicator Midden-Limb.	indicator Limburg	indicator Vlaams Gew.	rang gemeente
Leeftijdsopbouw								
11.13	Kinderen op voorschoolse leeftijd (0-2)	977	15,1	-0,19	15,6	15,4	16,1	23
11.14	Kinderen op kleuterleeftijd (3-5)	962	14,9	-0,23	15,3	15,1	15,4	27
11.15	Kinderen op lagere schoolleeftijd (6-11)	1.992	30,83	-1,83	32,28	32,52	32,80	43
11.16	Tieners op middelbare schoolleeftijd (12-17)	2.530	39,2	1,04	36,8	37,0	35,7	7
11.17	Minderjarigen (0-17)	6.461	21,5	1,53	19,8	19,6	19,8	3
11.18	Jongeren (0-19)	7.304	24,3	1,61	22,2	22,0	22,1	2
11.19	Jongeren (0-24)	9.443	31,4	1,81	28,6	28,1	28,0	1
11.20	Bevolking op actieve leeftijd (20-59)	17.417	58,0	0,84	57,0	56,8	54,5	11
11.21	Ouderen (60-...)	5.329	17,7	-1,74	20,8	21,2	23,3	43
11.22	Hoogbejaarden (80-...)	722	2,40	-1,34	3,43	3,43	4,54	42

Houthalen-Helchteren is een gemeente met veel jongeren. 31,4% van de bevolking is jonger dan 25 jaar wat maakt dat zij 'de jongste gemeente' van Limburg is.

Onderstaande grafieken laten overduidelijk zien dat Houthalen-Helchteren een overwegend jonge bevolking kent.

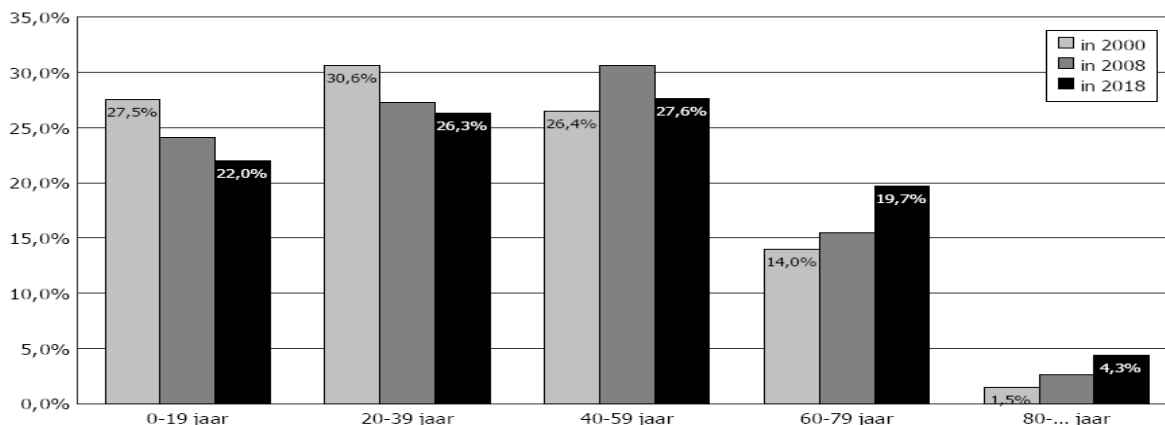
Ook het maatschappelijk fenomeen van vergrijzing maakt opgang in Houthalen-Helchteren (16,9 % van de inwoners is 60 jaar of ouder), doch is nog niet zo uitgesproken als in de rest van België.

aandeel van de voornaamste leeftijdsgroepen op 01.01.2005

Bron: Studiecel provincie Limburg

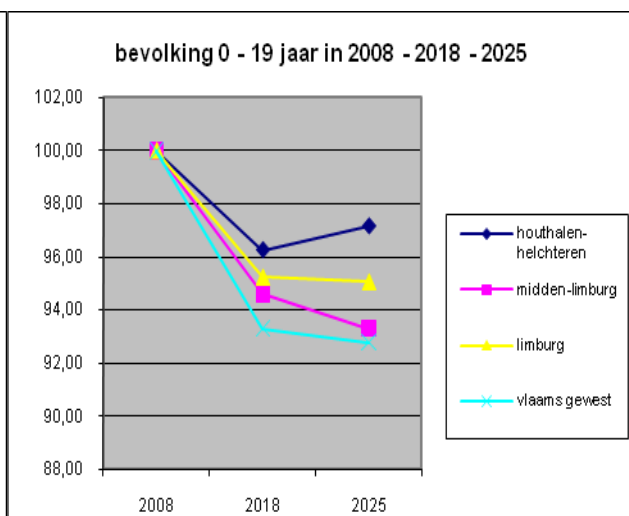
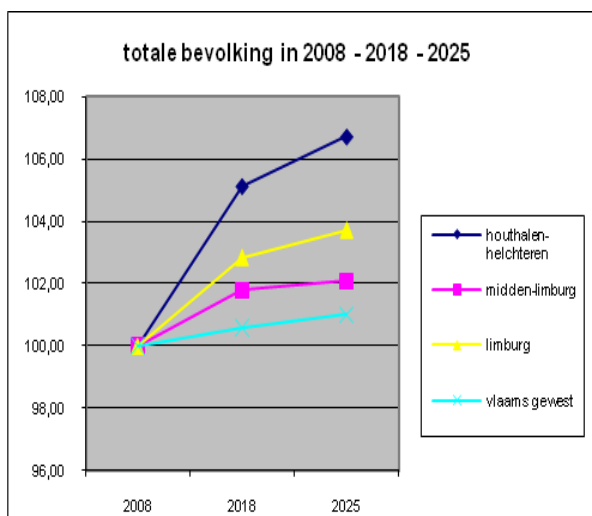
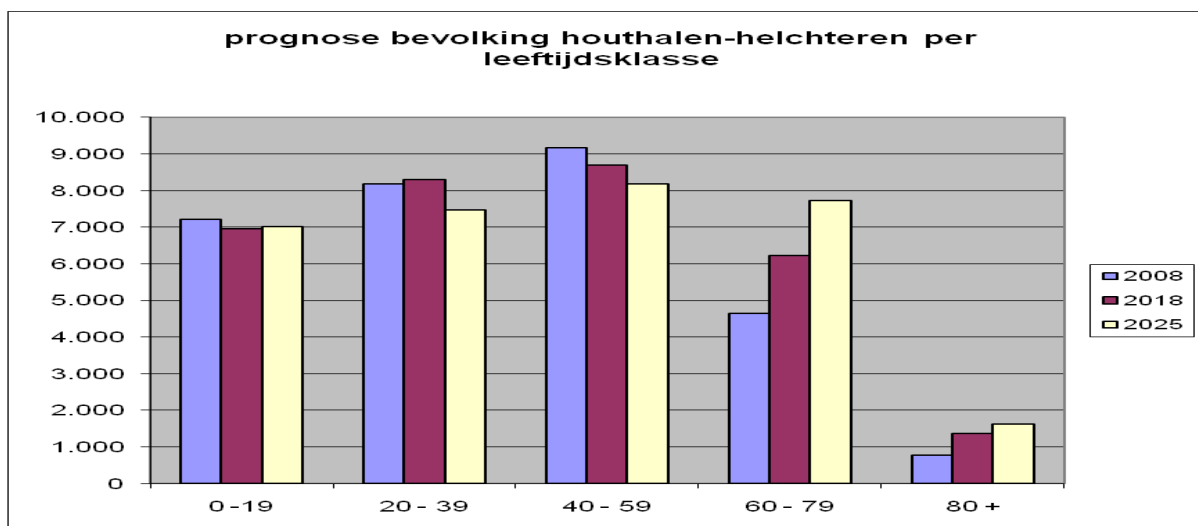
Evolutie en verwachte evolutie van het aandeel van de leeftijdsgroepen in 2000, in 2008 en in 2018

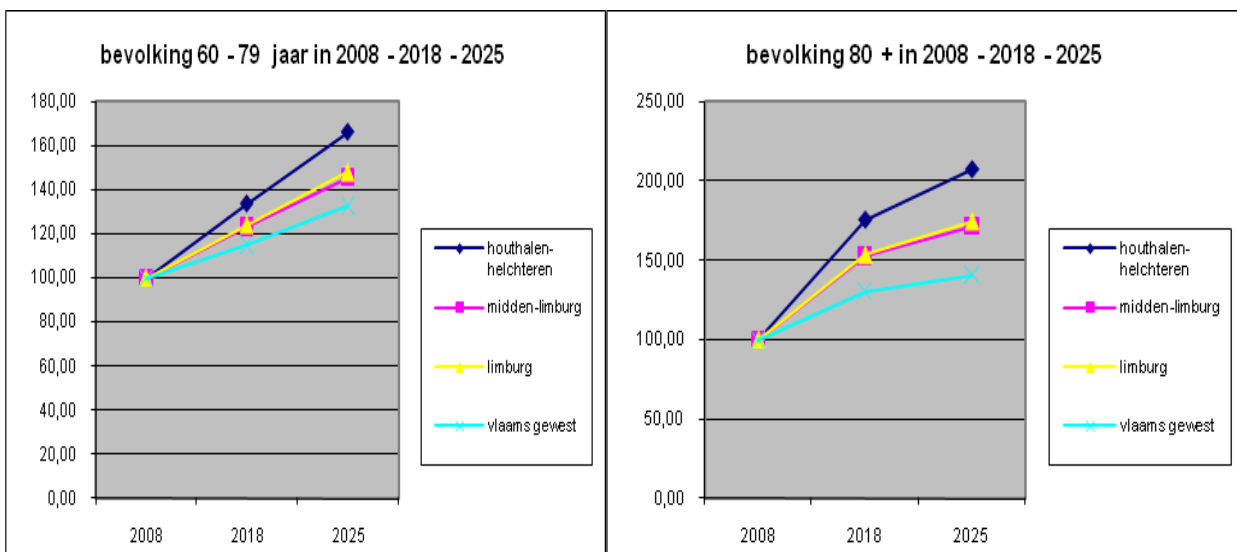
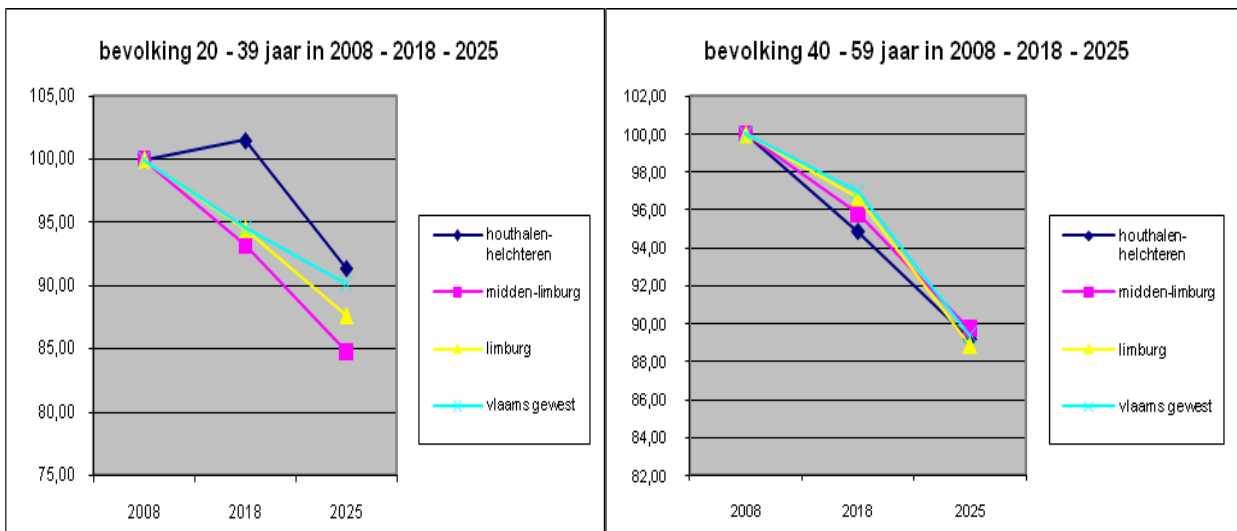

Bron: FOD Economie - Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie - Dienst Demografie
 Verwerking: provincie Limburg - 2de Directie Welzijn - stafdienst Strategie en Planning - Studiecel

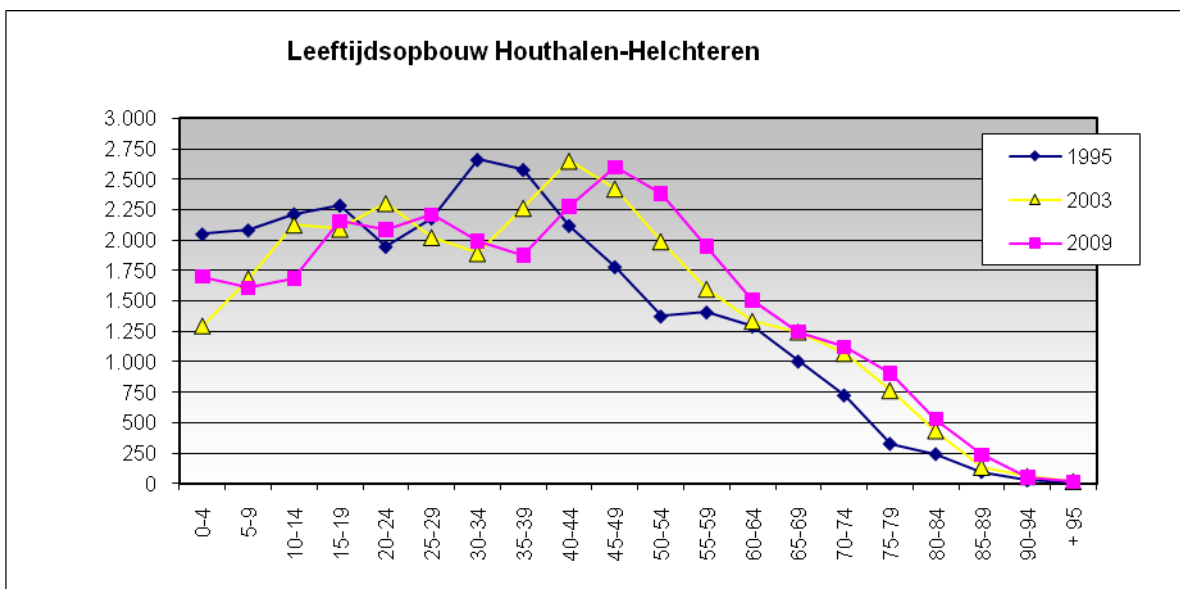
Wanneer we de evolutie in de leeftijdsklassen bekijken, merken we op dat het aantal inwoners in de leeftijdsgroepen 60-79 en 80-... jaar sterk stijgen. Op 01.01.2000 was 15,5 % van de bevolking 60 jaar of ouder. In 2018 zal dit oplopen tot zo'n 24 %.

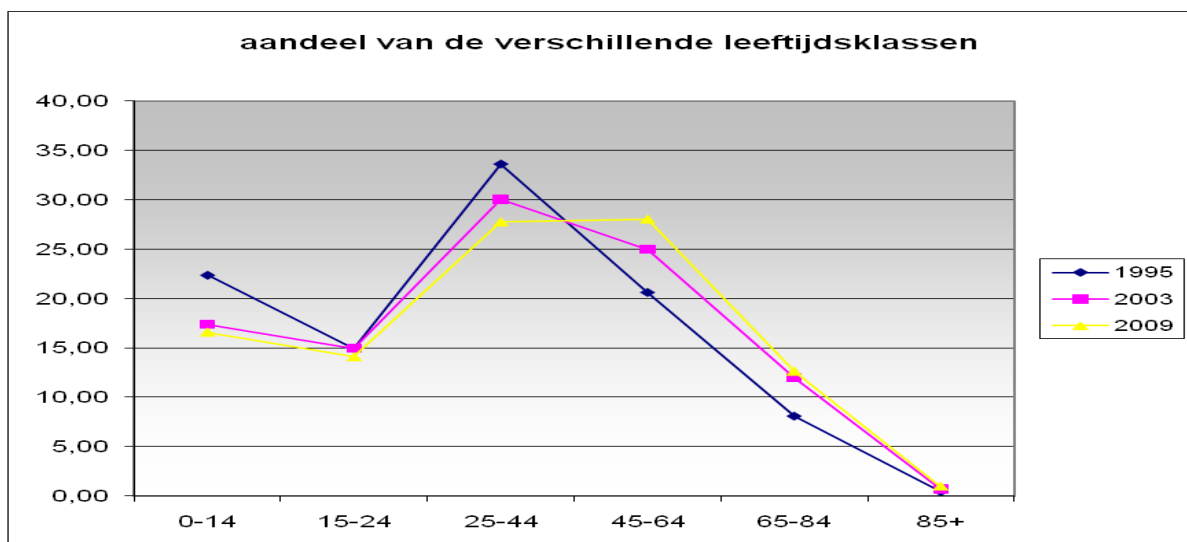
Op 01.01.2000 was nog 58 % van de bevolking van Houthalen-Helchteren jonger dan 40 jaar. In 2018 zal dit gedaald zijn tot zo'n 46 %.

evolutie leeftijdsgroepen in Houthalen-Helchteren

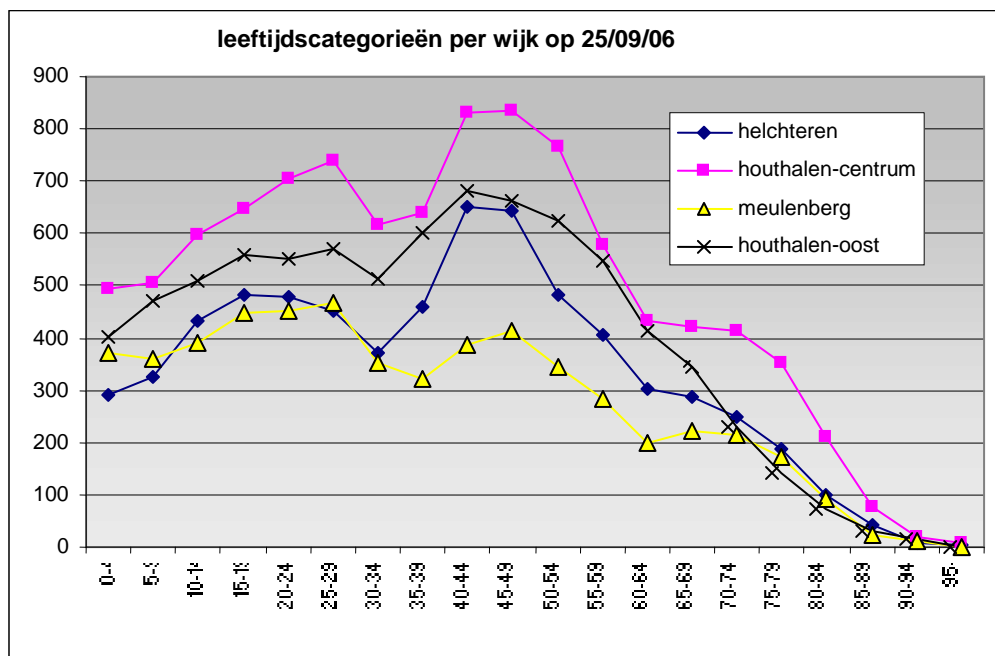

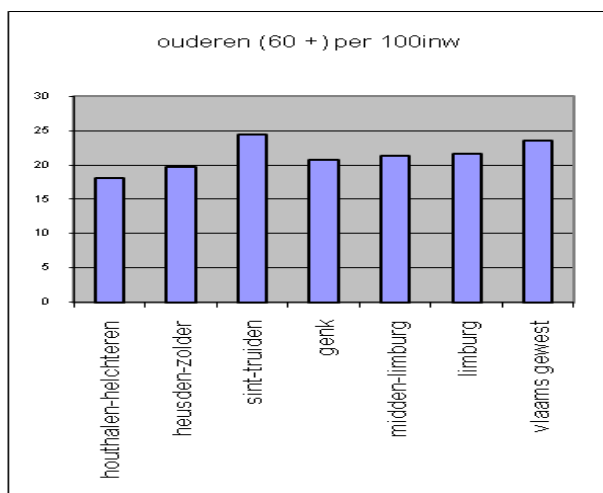
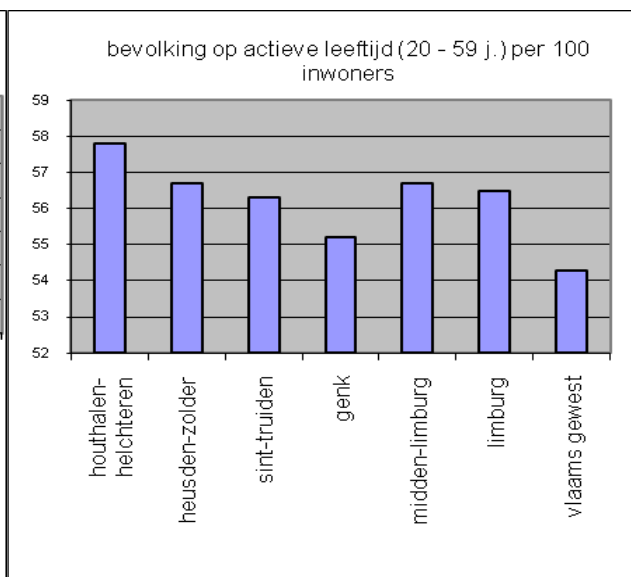
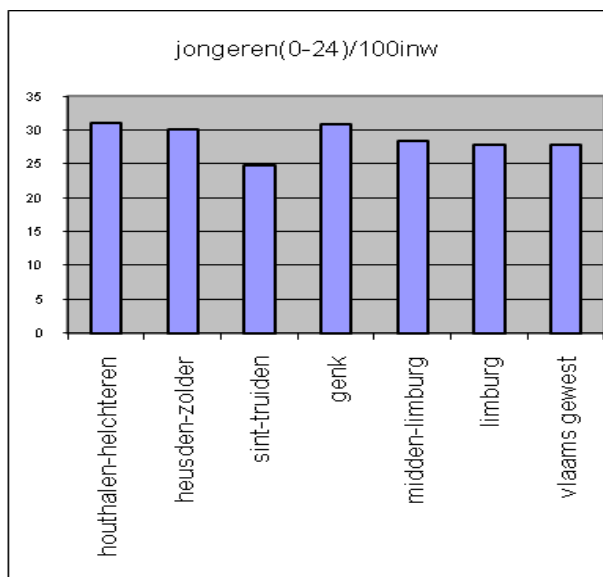

jongste bevolking in Meulenberg, meeste jongeren in Houthalen-Centrum

In absolute cijfers wonen de meeste kinderen en jongeren (tot 25 jaar) in Houthalen-Centrum (n=2.951) terwijl Helchteren de wijk is met het minste aantal jongeren (n=2.011), op de voet gevolgd door Meulenberg (n=2.023).

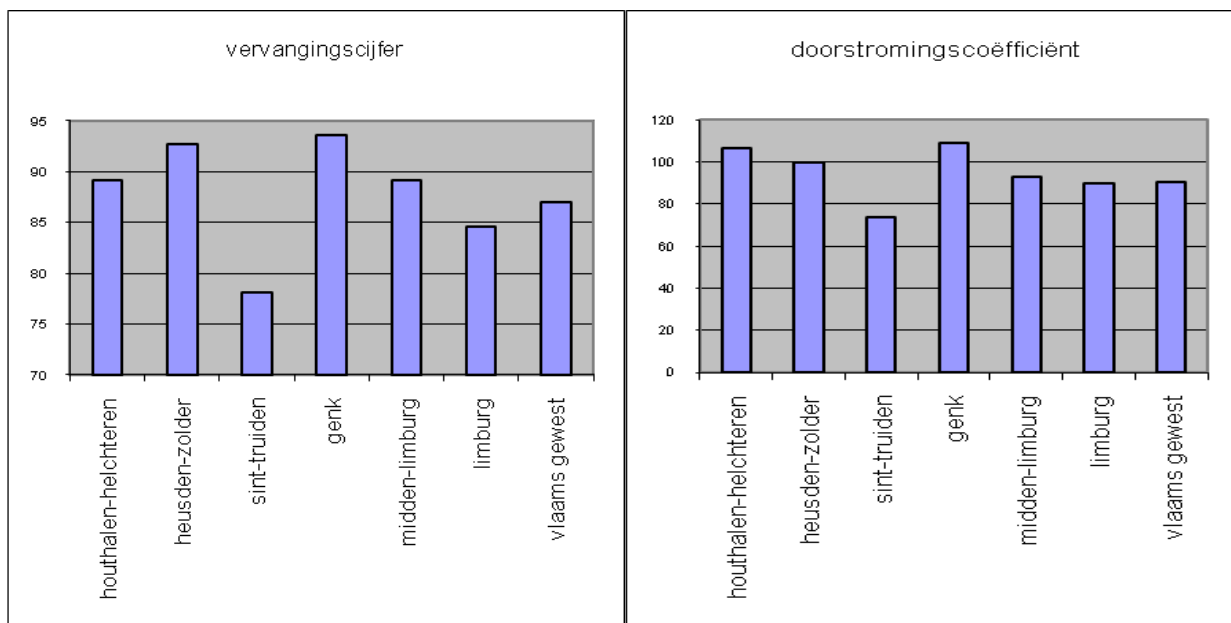
Bekijken we deze bevolkingscategorie echter in verhouding tot het aantal inwoners per wijk dan krijgen we een ander beeld te zien: Meulenberg heeft de jongste bevolking (36,6 % is jonger dan 25 jaar) terwijl in Houthalen-Centrum 'slechts' 29,9 % jonger dan 25 jaar is. Het gemiddelde voor de gemeente bedraagt 31,6 %; in 2003 was dit nog 32,4 %.

1.2.4. Demografische coëfficiënten

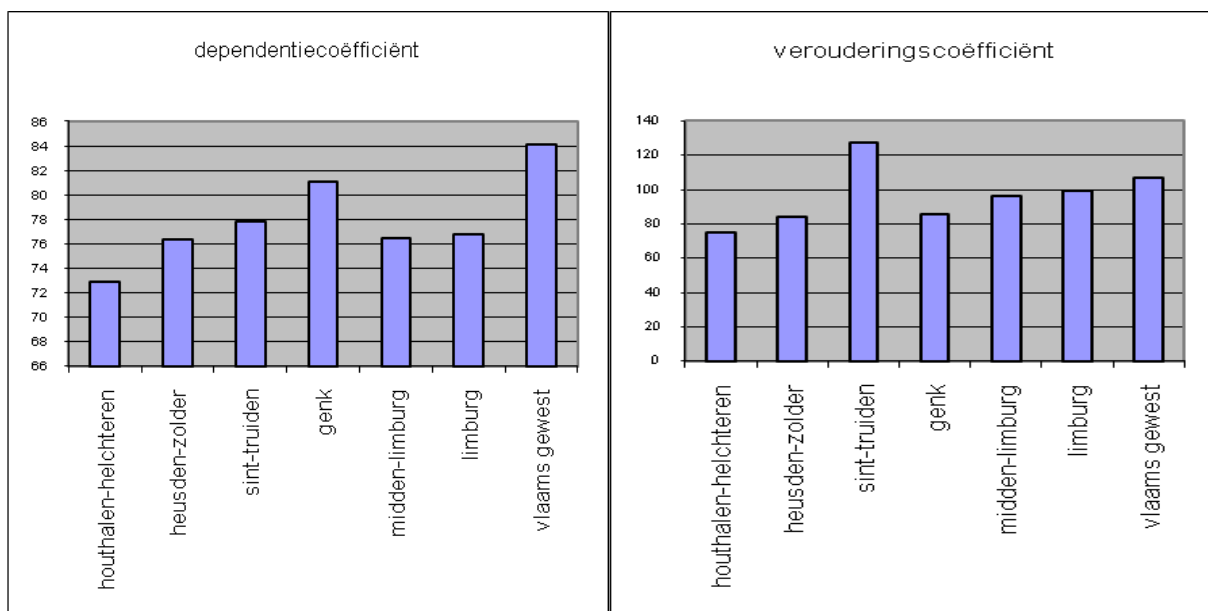
	aard indicator	absoluut cijfer (teller)	indicator gemeente	stand.score gemeente	indicator Midden-Limb.	indicator Limburg	indicator Vlaams Gew.	rang gemeente
Vervangingscijfer	index	89,2	0,73	89,1	84,6	87,0	8	
Doorstromingscoëfficiënt	index	106,8	1,75	93,0	89,7	90,2	3	
Dependentiecoëfficiënt	index	72,9	-1,00	76,4	76,8	84,1	39	
Verouderingscoëfficiënt	index	75,2	-1,69	96,5	99,0	107,0	44	
Grijze druk	index	31,3	-1,73	37,5	38,2	43,5	44	
Groene druk	index	41,6	1,22	38,9	38,6	40,7	5	
Familiale zorgindex	index	18,5	-1,21	25,8	25,4	34,8	41	
Interne vergrijzing	index	14,4	-1,01	17,1	16,7	19,9	37	

Vervangingscijfer: dit is de verhouding van de jonge actieven (20-39 jaar) t.o.v. de oudere actieven (40-59 jaar) en laat zien in welke mate er binnen de bevolking op actieve leeftijd voldoende actieven zijn om de oudere actieven op te volgen op de arbeidsmarkt.

Indien het vervangingscijfer kleiner is dan 100, dan zijn er onvoldoende jonge werkkrachten om alle oudere werkkrachten te vervangen.

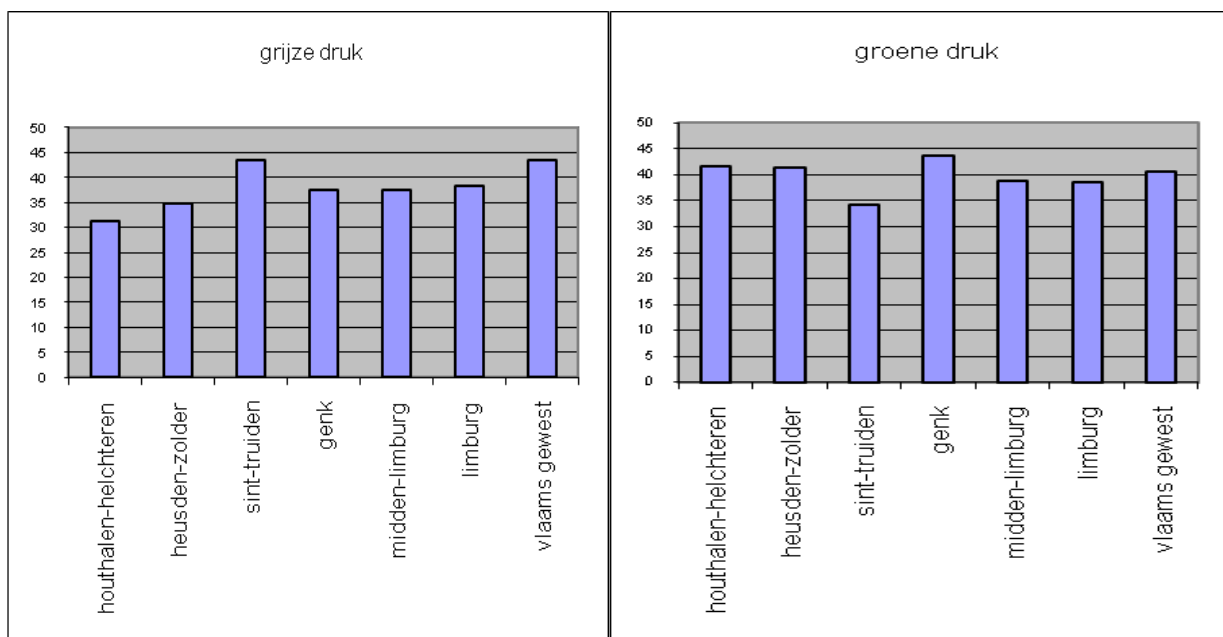
Doorstromingscoëfficiënt: geeft de verhouding weer van de jongeren (10-24 jaar) t.o.v. de oudere actieven (50-64 jaar) en laat zien in welke mate de personen die binnen afzienbare tijd uit het arbeidscircuit treden zullen vervangen worden door jonge personen die zich binnenkort zullen aanbieden op de arbeidsmarkt.

Dependentiecoëfficiënt: geeft de verhouding weer van de nog-niet-actieven (0-19 jaar) en de niet-meer-actieven (vanaf 60 jaar) t.o.v. de bevolking op actieve leeftijd (20-59 jaar).

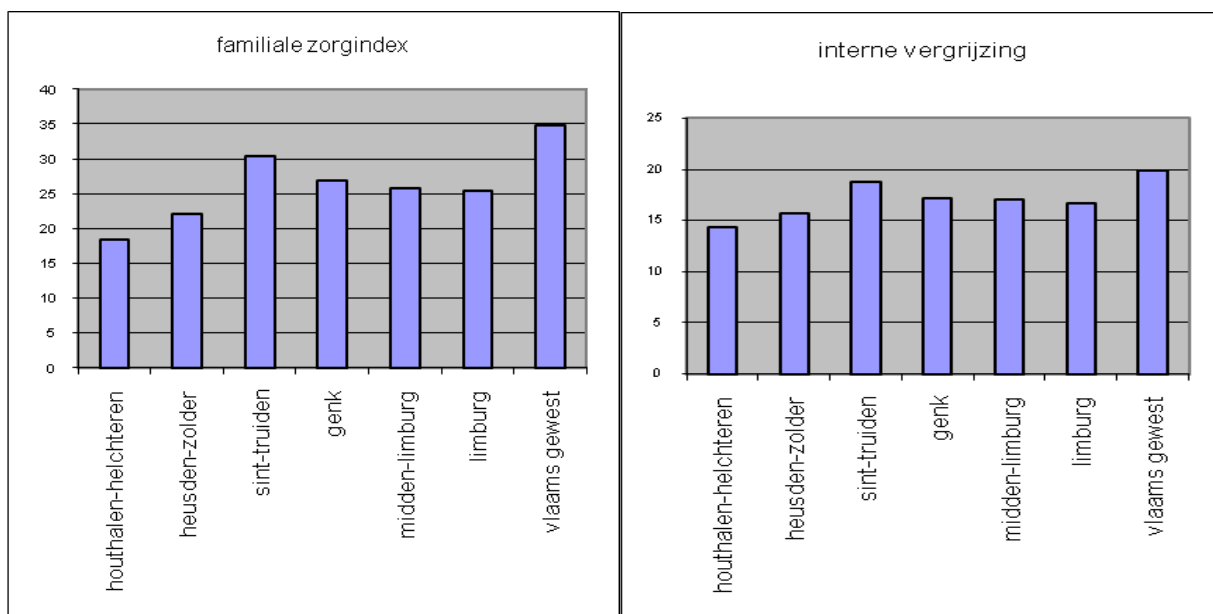
Zij toont hoe groot het maatschappelijk draagvlak is van het economisch productieve deel van de bevolking t.o.v. het economisch niet-productieve deel van de bevolking. Hoe lager het cijfer, hoe minder afhankelijk de niet-actieven zijn van de actieven.

Verouderingscoëfficiënt: geeft de verhouding weer van de ouderen (vanaf 60 jaar) t.o.v. de jongeren (0-19 jaar) en laat zien in welke mate de oudere bevolking weegt op de jongeren

Grijze druk: geeft de verhouding weer van de ouderen (vanaf 60 jaar) t.o.v. de bevolking op actieve leeftijd (20-59 jaar) en is een indicator voor de mate waarin de niet-meer-actieve bevolking weegt op de bevolking op actieve leeftijd

Groene druk: geeft de verhouding weer van de jongeren (0-19 jaar) t.o.v. de bevolking op actieve leeftijd (20-59 jaar) en laat zien in welke mate de nog-niet-actieve bevolking weegt op de bevolking op actieve leeftijd

Familiale zorgindex: geeft de verhouding weer van de hoogbejaarden (vanaf 80 jaar) t.o.v. de oudste actieven (50-59 jaar) en laat zien in welke mate de oudste actieven kunnen instaan voor de zorg voor hun hoogbejaarde ouders. Hoe lager dit cijfer, hoe beter men hiervoor zal kunnen instaan.

Interne vergrijzing: geeft het aandeel weer van de bevolking van 80 jaar of ouder in de bevolking van 60 jaar of ouder en is een indicator voor de intensiteit van de veroudering (een grote interne vergrijzing geeft weer dat de oudere bevolking uit vrij veel hoogbejaarden bestaat)

1.3. SOCIAAL-ECONOMISCHE CONTEXT

Gemeente Houthalen-Helchteren

	aard indicator	absoluut cijfer (teller)	indicator gemeente	stand. score gemeente	indicator Midden-Limb.	indicator Limburg	indicator Maams Gew.	rang gemeente	
12	Sociaaleconomische context								
12.01	Loontrekkenden	%	10.652	35,4	0,22	36,0	34,5	36,0	24
12.02	Zelfstandigen	%	1.614	5,4	-1,26	6,2	6,7	7,3	42
12.03	(Brug)gepensioneerden	%	4.699	15,6	-0,74	17,5	16,8	18,5	30
12.04	Personen zonder socio-economisch statuut	%	11.747	39,1	0,21	36,0	38,0	34,6	17
12.05	Werkloosheidsgraad	%	1.198	8,8	1,18	8,4	7,2	6,3	3
12.06	Werkloosheidsgraad mannen	%	497	6,5	0,91	6,6	5,4	5,4	6
12.07	Werkloosheidsgraad vrouwen	%	701	11,6	1,31	10,5	9,4	7,5	4
12.08	Jeugdwerkloosheidsgraad	%	260	14,5	0,35	15,4	13,7	12,7	8
12.09	Werkzaamheidsgraad	%	12.443	59,4	-1,15	62,2	63,0	65,8	41
12.10	Werkzaamheidsgraad mannen	%	7.109	67,2	-1,09	69,0	70,3	71,9	40
12.11	Werkzaamheidsgraad vrouwen	%	5.334	51,5	-1,09	55,2	55,4	59,5	41
12.12	Jobratio	%	11.383	54,5	-0,25	80,2	59,1	65,4	16
12.13	Gemiddeld netto belastbaar inkomen per inwoner	EUR		12.097	-1,43	13.583	13.284	14.483	41
12.14	Mediaaninkomen van alle inkomensaangiften	EUR		18.888	-0,26		19.103	19.560	32
12.15	Inkomens < 20.000 EUR	%	8.617	53,6	0,38	53,0	52,7	51,2	10
31.01	Leefloners	%	95	0,48	-0,39	0,65	0,56	0,92	23
31.02	Personen met een handicap met recht op een inkomensvervangende tegemoetkoming	%	211	1,07	-0,33	1,24	1,25	1,28	18
31.03	Ouderen met een inkomensgarantie voor ouderen	%	114	2,9	-1,05	3,9	4,2	4,9	39
31.04	Mensen met een leefloon of een inkomensgarantie (31.01 + 31.02 + 31.03)	%	420	1,78	-0,91	2,29	2,29	2,80	33
31.05	Sociaal tewerkgestelden	%	20	0,10	0,62	0,13	0,08	0,11	6
31.06	Mensen met recht op een verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering	%	2.076	6,9	-0,83	7,6	7,9	7,9	35
31.07	Ambtshalve geschrapt	‰	21	0,70	-1,14	2,05	1,89	2,74	38
31.08	Asielzoekers	%	82	0,27	-0,31	0,30	0,35		17

De *werkloosheidsgraad* geeft de mate van werkloosheid weer onder de beroepsbevolking. Deze is hoger dan gemiddeld in vergelijking met Limburg. Houthalen-Helchteren bekleedt hier de 3de plaats.

Wat de jeugdwerkloosheidsgraad betreft, bekleedt onze gemeente de 8de plaats.

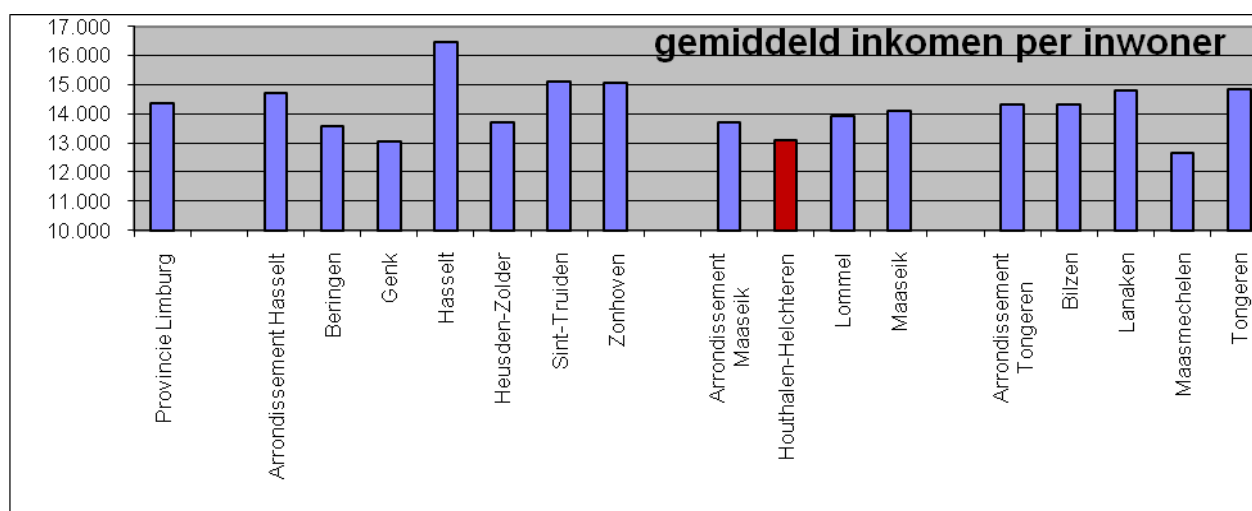
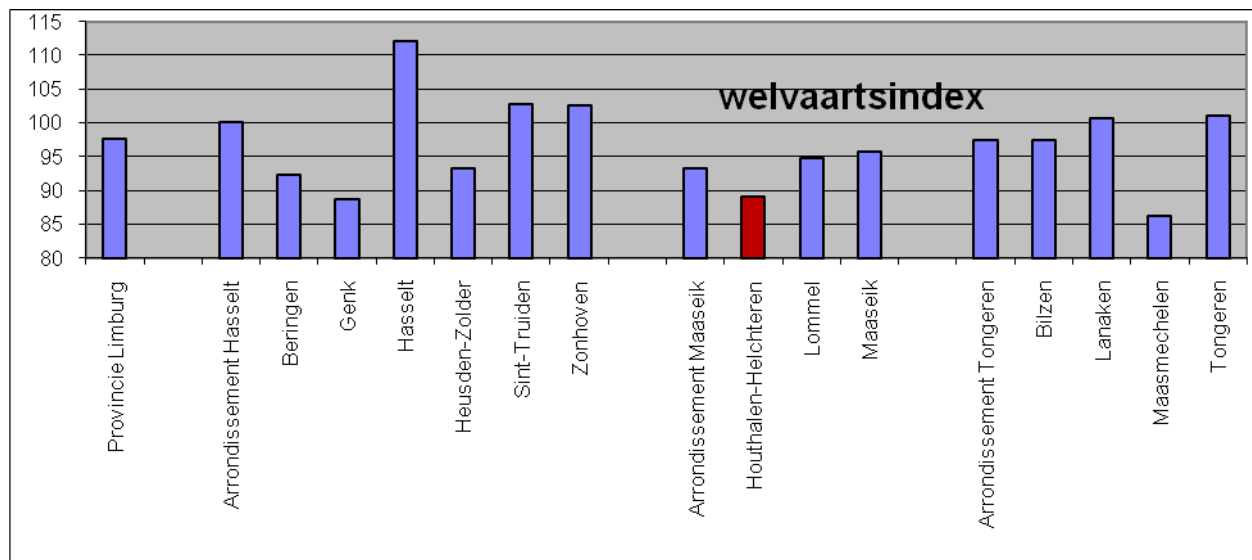
Het risico op werkloosheid is bij vrouwen groter dan bij mannen en is in Houthalen-Helchteren gemiddeld groter dan in Limburg.

De *werkzaamheidsgraad* geeft het aandeel van de werkenden onder de bevolking op beroepsactieve leeftijd (18-64 j.) weer. Deze is gemiddeld lager dan in Limburg. Hetzelfde kan gezegd worden voor de mate van toegankelijkheid van de arbeidsmarkt voor vrouwen (in vergelijking met mannen): Houthalen-Helchteren bekleedt hier de 41ste plaats (van de 44).

Het *gemiddeld netto belastbaar inkomen per inwoner* geeft aan dat de gemiddelde financiële draagkracht van de bevolking gemiddeld lager ligt dan dat van Limburg (41ste plaats).

De helft van de gezinnen verdient meer dan 18.888 euro, wat vergelijkbaar is met Midden-Limburg. Het percentage inkomens < 20.000 euro wijkt ook niet veel af van dat van Limburg.

Fiscale inkomens - aanslagjaar 2008, inkomens 2007 (bedragen in euro)

Het percentage *leefloners* ligt lager dan het gemiddelde van Limburg, terwijl ook het percentage ouderen met een inkomengarantie voor ouderen (IGO) lager ligt dan Limburg. Ook de cijfers van mensen met recht op *een verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering* als de ambtshalve geschrapten liggen lager dan deze van Limburg.

Allochtone armoede

In België bevindt 12,7% van de bevolking zich onder de armoedegrens. Terwijl bij de autochtone Belgen 'slechts' 10,2% onder de armoedegrens leeft, ligt dit al een pak hoger (15%) bij inwoners van Europese herkomst of van niet-Europese herkomst (29,9%).

Als we in detail kijken naar de drie traditionele groepen arbeidsmigranten zijn de cijfers nog schokkender. 55,6% van de personen van Marokkaanse herkomst en 58,9% van de personen met Turkse roots bevinden zich onder de armoedegrens. Personen van Italiaanse herkomst nemen met 21,5% een middenpositie in tussen de Belgen en de personen van Turkse of Marokkaanse herkomst. Toch hebben ze nog dubbel zoveel kans als de Belgen om in armoede te leven.

Terwijl van de personen met Belgische herkomst 4,1% moet rondkomen met een inkomen van minder dan 500 euro, ligt dit percentage stukken hoger voor personen van Turkse of Marokkaanse herkomst: respectievelijk 38,7% en 25,0%. Ook zijn ze minder sterk vertegenwoordigd in de hoge inkomenscategorieën. Dit resulteert ook in een lager gemiddeld inkomen.

Bijna 1 op 3 personen van Turkse herkomst geeft aan moeilijk tot zeer moeilijk rond te kunnen komen met hun beschikbare inkomen. Bij degenen van Marokkaanse herkomst ligt dit nog een stuk hoger (37,7%). Bij de Belgen ligt dit percentage drie keer lager.

1.4. ARBEIDSMARKT

1.4.1. Werkzoekenden

Gemeente Houthalen-Helchteren

	aard indicator	absoluut cijfer (teller)	indicator gemeente	stand.score gemeente	indicator Midden-Limb.	indicator Limburg	indicator Vlaams Gew.	rang gemeente	
2 SECTORAAL PERSPECTIEF									
21 Arbeidsmarkt									
21.01	Werkzoekenden zonder diploma HSO	%	667	61,7	1,60	56,0	53,6	52,4	1
21.02	Werkzoekenden langer dan 2 jaar werkloos	%	307	28,4	-0,80	31,3	31,7	30,7	39
21.03	Werkzoekenden ouder dan 30 jaar	%	704	65,1	-0,67	67,4	68,3	68,1	39
21.04	Werkzoekenden van EU-ex-migratielanden en lage-inkomenslanden	%	138	12,8	1,08	12,7	8,6		3
21.05	Werkzoekenden met cumulatie van minstens 2 risicofactoren (van 21.01 t.e.m. 21.04)	%	582	53,8	0,23	53,8	52,8	52,6	21
21.06	Werkzoekenden met cumulatie van minstens 3 risicofactoren (van 21.01 t.e.m. 21.04)	%	230	21,3	0,10	21,7	20,9	19,4	23
21.07	Werkzoekenden die arbeidsgehandicapt zijn	%	210	19,4	-0,11	18,6	19,9	16,0	28
21.08	Werkzoekenden jonger dan 25 jaar en langer dan 1 jaar werkloos	%	35	3,2	-0,30	3,8	3,7	3,9	22
21.09	Werkzoekenden jonger dan 25 jaar en zonder diploma HSO	%	121	11,2	1,01	9,9	8,9	9,9	5

De omvang van de laaggeschoolden bij de niet-werkende werkzoekenden (NWWZ) ligt hoog in Houthalen-Helchteren (1de plaats).

Het percentage werkzoekenden van EU-ex-migratielanden en lage-inkomenslanden ligt beduidend hoger in vergelijking met Limburg (3de plaats). Hun afkomst vormt een risicofactor en verhoogt de kans op uitsluiting van de arbeidsmarkt.

Daarnaast zijn de categorieën 'werkzoekenden jonger dan 25 jaar en zonder diploma HSO' meer terug te vinden in onze gemeente dan elders (5de plaats).

De werkloosheidsgraad in Houthalen-Helchteren bedroeg in 2009 9,69 %. Dit percentage ligt ruim hoger dan het Vlaams gemiddelde dat 8,80 % bedraagt en de werkloosheidsgraad in Limburg (10,93 %). Het betekent voor Houthalen-Helchteren wel een daling van 1,04 %, wat beter is dan in de rest van Vlaanderen (- 0,32 %).

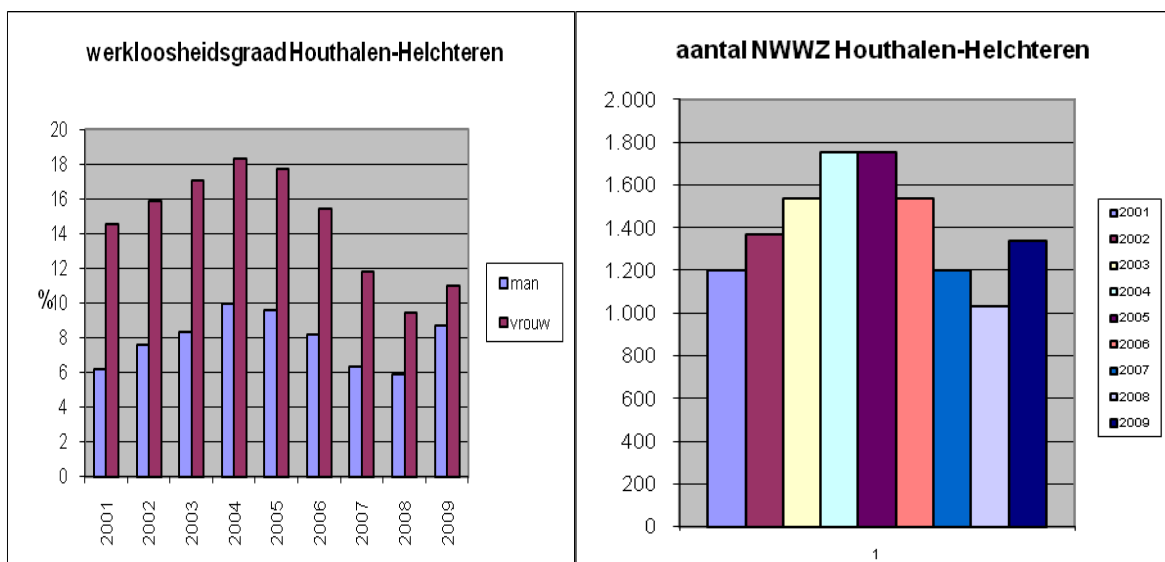
In 2009 waren er in totaal 1.340 NWWZ. Hiervan waren er 436 NWWZ van autochtone afkomst (32,54%).

werkloosheidsgraad:

het aantal nwwz tussen 18 en 65 jaar / de beroepsbevolking tussen 18 en 65 jaar.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
man	6,19	7,55	8,32	9,97	9,58	8,16	6,36	5,85	8,66
vrouw	14,51	15,84	17,03	18,31	17,75	15,43	11,79	9,40	10,98
totaal	9,64	10,99	11,97	13,48	13,10	11,36	8,75	7,43	9,69

NWWZ	1.199	1.370	1.534	1.751	1.753	1.535	1.198	1.029	1.340
-------------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

kenmerken NWWZ naar leeftijd

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
< 25 j	350	419	471	488	483	366	260	248	384
25 tot 50	795	894	974	1.116	1.044	894	667	538	692
>= 50 j	54	57	89	147	225	275	271	243	264

kenmerken NWWZ naar studieniveau

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
laag	730	807	865	1.014	1.040	908	724	636	802
midden	384	452	538	597	576	497	374	308	420
hoog	85	111	131	140	137	129	99	85	118

kenmerken NWWZ naar werkloosheidsduur

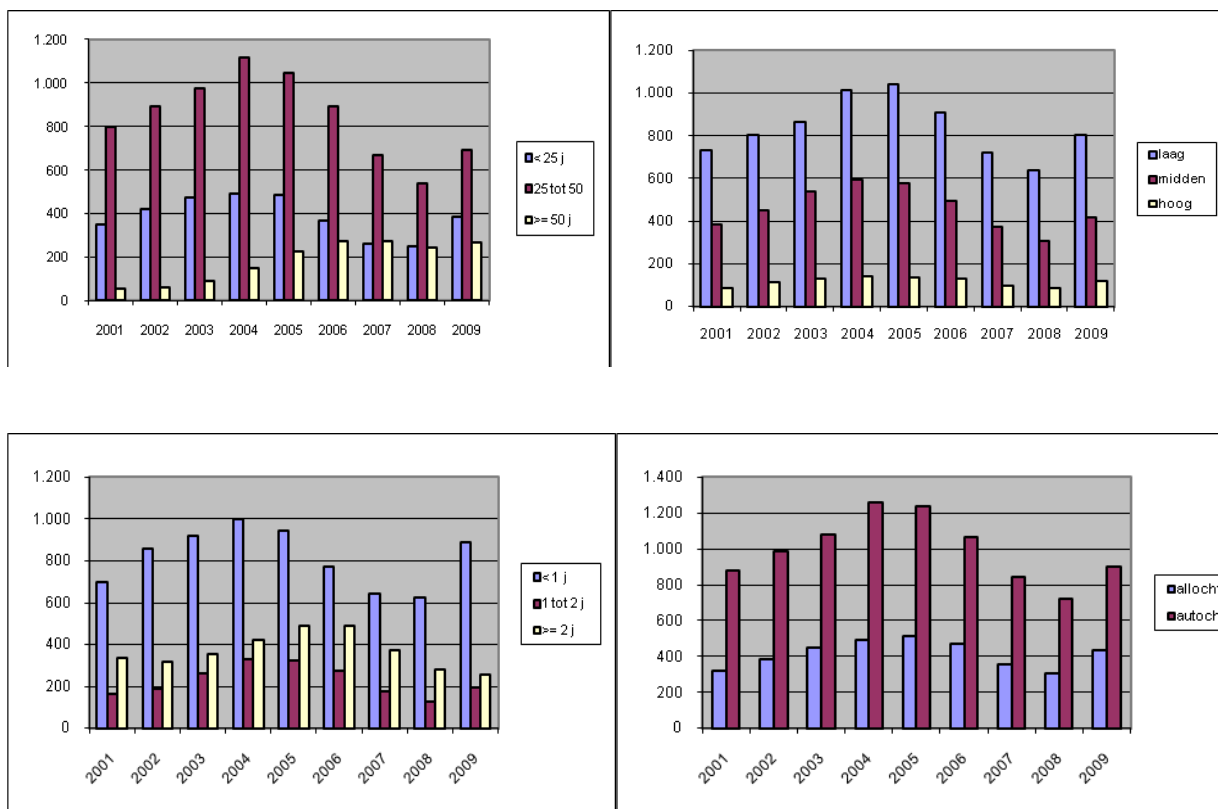
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
< 1 j	699	861	921	1.000	942	771	645	623	886
1 tot 2 j	164	191	261	327	323	276	179	127	197
>= 2 j	336	318	352	424	488	489	374	279	258

kenmerken NWWZ naar origine

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
allocht	323	382	451	494	512	469	355	305	436
autocht	876	988	1.083	1.257	1.241	1.066	843	724	904
totaal	1.199	1.370	1.534	1.751	1.753	1.535	1.198	1.029	1.340

kenmerken NWWZ naar beroep

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
arbeider	772	886	971	1.140	1.153	980	760	652	865
bediende	427	485	563	611	600	555	439	378	475
totaal	1.199	1.371	1.534	1.751	1.753	1.535	1.199	1.030	1.340

Opnieuw meer werkzoekenden

De financieel-economische crisis heeft zich ook laten voelen in Houthalen-Helchteren. Waar we na 2005 een serieuze daling zagen van het aantal werklozen is vanaf 2009 het tij opnieuw gekeerd. Momenteel zien we nog steeds een toename in het aantal werklozen.

Langer werkloos

We zien een felle toename van het aantal werklozen die minder dan 1 jaar werkloos zijn. Verwonderlijk is dit niet gezien de crisis begin 2009 ten volle uitbarstte. In welke mate de economie zich herstelt en of dit gepaard gaat met een toename van de tewerkstelling is moeilijk voorspelbaar.

Stijging van het aantal, vnl. jongere, werklozen

Een stijging van het aantal werklozen zien we in alle leeftijdscategorieën, doch is het meest uitgesproken in de categorie -25 jarigen.

1.4.2. Allochtonen op de arbeidsmarkt

Hoge werkloosheid

In Limburg blijkt dat 14,9 % van het totaal aantal werkzoekenden van Turkse of Maghrebijnse herkomst is. Als we dit aandeel per gemeente bekijken, zien we dat in sommige mijsgemeenten dit aandeel 30% tot 40% bedraagt (29 % in Houthalen-Helchteren). In de mijsgemeenten is werkloosheid dus vooral een probleem van allochtone werkloosheid. Het aandeel allochtone mannen onder de werkzoekenden ligt hoger dan dit van de vrouwen.

Het blijkt dat allochtonen anders reageren op conjunctuurschommelingen. Allochtonen maken pas kans op werk naarmate er meer krapte is op de arbeidsmarkt. Neemt de conjunctuur gas terug, dan zijn zij de eersten om uitgesloten te worden.

Hoge inactiviteit

Het blijkt dat niet alleen de werkloosheid, maar ook de niet-activiteit bijzonder hoog is bij verschillende groepen vreemdelingen in België. Zo is meer dan 20% van de Marokkaanse en Turkse mannen en meer dan 70% van de Marokkaanse en Turkse vrouwen tussen 25 en 50 jaar niet actief.

Wel moet hier benadrukt worden dat het gaat om nationaliteit. Turken en Marokkanen die de Belgische nationaliteit hebben aangenomen zijn hierin niet inbegrepen. Misschien zijn het net de Turken en Marokkanen met de meeste kansen op de arbeidsmarkt, die ervoor opteren om de Belgische nationaliteit aan te nemen. Ook tussen de Belgen, geboren in het buitenland en de Belgen zijn echter significante verschillen vast te stellen.

Nationaliteit en geboorteland blijken dus in belangrijke mate samen te hangen met de activiteits- en werkloosheidsgraad.

Achterstelling en discriminatie spelen mogelijk een belangrijke rol in het verkleinen van de tewerkstellingskansen van Turken en Marokkanen. Het verschil tussen discriminatie en achterstelling is dat bij discriminatie een werkgever bewust geen mensen uit een bepaalde nationale groep aanwerft of selecteert voor interviews – of er hogere eisen aan stelt.

Bij achterstelling is het resultaat hetzelfde, maar het gebeurt onbewust. Dit kan bijvoorbeeld door te werven via het bestaande (autochtone) personeelskader, waardoor de kans klein is dat allochtonen in dienst worden genomen. Ook het werken met cultureel bepaalde selectieprocedures zal ervoor zorgen dat de capaciteiten van allochtone kandidaten verkeerd ingeschat worden.

Willen we dus de niet-activiteit en de werkloosheid verlagen zullen gelijktijdig het lager menselijk kapitaal en het fenomeen van discriminatie en achterstelling aangepakt moeten worden.

Dit alles mag niet doen vergeten dat een grote groep Turken, Marokkanen en nieuwe Belgen er wel in slagen werk te vinden.

Er zijn echter opmerkelijke verschillen: zo is er van de overheid, de belangrijkste sector bij de Belgische mannen in Limburg, geen spoor te bekennen bij de Italianen en Turken. De auto-industrie staat zowel bij de Turkse als Italiaanse mannen bovenaan. Ook bij de autochtone Limburgers komt de auto-industrie op de tweede plaats. De auto-industrie rond Ford Genk is hiervoor de voornaamste reden. Ook uitzendwerk is een belangrijke tewerkstellingssector bij de twee mannelijke allochtone groepen (Italianen en Turken). Positief is dat allochtonen terecht kunnen in de uitzendsector. Keerzijde hiervan is dat ze dus ook moeilijker vast werk krijgen.

Bij de vrouwen stellen we ook grote verschillen vast. Onderwijs en overheid, toch twee belangrijke sectoren bij de Belgische vrouwen, vinden we niet terug bij de Italiaanse en Turkse vrouwen. Gezondheidszorg komt wel voor bij de Italianen en Turken, al is het op een lagere plaats in vergelijking met de Belgische vrouwen.

Uitzendwerk is ook voor allochtone vrouwen belangrijk. De landbouwsector komt op de eerste plaats voor de Turkse vrouwen, wat het belang van de fruitsector illustreert. Dergelijke seizoensarbeid is tekenend voor hun zwakke positie op de arbeidsmarkt.

1.5. WONEN

1.5.1. Huurwoningen, woningen zonder comfort, leegstand en verkrotting

	aard indicator	indicator gemeente	stand.score gemeente	indicator Midd.-Limb.	indicator Limburg	indicator Vlaams Gew.	rang gemeente
Wonen							
Huurwoningen	%	18,6	-0,11	23,1	19,1	23,9	11
Sociale huurwoningen	%	5,72	1,17	3,02	3,44	2,64	6
Sociale huurappartementen	%	2,15	0,16	3,26	1,91	2,51	7
Kandidaat sociale huurders	%	4,95	0,93	4,47	3,43	2,81	5
Woningen zonder comfort	%	2,56	-0,65	2,95	3,34	4,54	32
Leegstand en verkrotting	%	0,07	-1,02	0,31	0,42	0,82	40

Het percentage huurwoningen bedraagt 18,6 %, wat nauwelijks afwijkt van het Limburgs gemiddelde.

In Midden-Limburg en het Vlaams Gewest zijn er daarentegen wel heel wat meer huurwoningen.

Wat de sociale huurwoningen (incl. appartementen) betreft zit Houthalen-Helchteren (7,87 %) ruim boven het gemiddelde van Limburg (5,35 %) en het Vlaams Gewest (5,15 %).

Ten opzichte van het totaal aantal huurwoningen in Houthalen-Helchteren neemt de sociale huurwoning een aandeel van 35 % in.

10 % van het woningpatrimonium van Houthalen-Helchteren bestaat uit gekochte sociale woningen.

De categorieën 'woningen zonder comfort' en 'leegstand en verkrotting' scoren beduidend lager tov Limburg en het Vlaams Gewest.

Sociale huurwoningen

Ongeveer 80 % van de sociale huurwoningen bevindt zich in Houthalen-Centrum (waarvan 55 % in De Standaard) of Meulenberg. Het aantal appartementen bedraagt 26,7 % van het totaal aantal sociale woonegelegenheden en is vooral sinds de jaren 1990 verhoudingsgewijs gestegen.

Het Kempisch Tehuis cv had op 1 december 2003 605 kandidaat-huurders voor een woning te Houthalen-Helchteren op haar wachtlijst. Er werden in 2003 215 nieuwe inschrijvingen genoteerd, goed voor 30 % van de totale inschrijvingen bij de maatschappij. Uit de cijfers van deze maatschappij blijkt dat minder dan de helft van de huurders in Houthalen-Helchteren, de Belgische nationaliteit bezit.

Meestal gaat het om alleenstaanden (37,6 %) of een gezin bestaande uit twee personen (28,29 %). De gemiddelde wachttijd voor een huurwoning bedraagt 39 maanden. 551 (68 %) huurders komen in aanmerking voor een verlaagde huurprijs op basis van het inkomen. 11 % van de huurders hebben drie of meer kinderen ten laste. 76,36 % van de gezinshoofden zijn ouder dan 40 jaar. 14,15 % van de huurders hebben achterstallige huurlasten. Dit percentage is het hoogst van alle gemeenten in het werkingsgebied van Kempisch Tehuis (Hechtel-Eksel, Overpelt, Lommel, Neerpelt, Zonhoven, Hamont-Achel, Bocholt, Bree, Meeuwen-Gruitrode, Peer en Houthalen-Helchteren).

Sociale koopwoningen

De maatschappij Vooruitzien cv bouwt en verkoopt woningen aan mensen met een beperkt inkomen. Deze maatschappij heeft 506 sociale koopwoningen gebouwd en verkocht in Houthalen-Helchteren. Daarvan zijn slechts 42 appartementen, allen daterend na 2000.

Enkele projecten van de gemeente

Het *sociaal verhuurkantoor* is een dienst van het OCMW. Het kantoor neemt woningen in huur vanuit de private huurmarkt en verhuurt deze aan sociale tarieven aan mensen met een beperkt inkomen. Het verhuurkantoor startte met zijn werking in 2003 en heeft 14 woningen in beheer: zeven studio's, vier woningen en drie appartementen. Momenteel staan een 80-tal gezinnen op de wachtlijst.

De *woonwinkel* van het Infocentrum Wonen (Stebo) biedt een laagdrempelige dienstverlening, bestaande uit informatieverstrekking, sensibilisering en begeleiding op individuele basis. Tevens organiseert de woonwinkel collectieve informatiemomenten.

1.5.2. Woongelegenheden en bouwvergunningen

Het aantal woongelegenheden en het aantal gebouwen in de Gemeente Houthalen-Helchteren is tijdens de laatste drie jaar lichtjes gestegen. Er zijn ongeveer evenveel gebouwen als woongelegenheden.

Er worden steeds minder bouwvergunningen uitgereikt. Tijdens een periode van ongeveer tien jaar (1996 - 2005) is het aantal bouwvergunningen nieuwbouw teruggelopen tot ongeveer 37 % van het oorspronkelijk aantal. Voor verbouwing en sloop is er in het aantal bouwvergunningen niet echt een trend te onderkennen.

1.5.3. Sociale huisvesting: voor of tegen sociale mix

Over het aandeel allochtonen in de sociale huursector bestaan weinig concrete cijfers op Limburgs niveau. Wel heerst de indruk dat deze oververtegenwoordigd zijn in de sociale woonwijken. Cijfers op Vlaams niveau geven aan dat ongeveer één op vijf sociale woningen toegewezen wordt aan buitenlanders, voornamelijk van buiten de Europese Unie. Zo gingen in 2004 7.689 sociale woningen naar Belgen, zowel autochtonen als allochtonen.

De laatste tijd gaan steeds meer stemmen op om sociale huisvestingsmaatschappijen meer mogelijkheden te geven om hun buitenlandse huurders te spreiden. **Voorstanders** van meer sociale mix in bepaalde woonwijken halen vaak volgende argumenten aan:

- meer contact tussen verschillende bevolkingsgroepen;
- verbeterde leefbaarheid;
- geen dure sociale projecten meer nodig om de gevolgen van concentratie aan te pakken;
- minder concentratiescholen;
- Nederlandse taalvaardigheid zou kunnen toenemen.

Ook voor de sociale huisvestingsmaatschappijen zijn er voordelen. Door het hoge aantal allochtone huurders wordt sociale huisvesting vaak gelijkgesteld aan 'migrantenhuisvesting'. Dat betekent dat er lokaal steeds meer weerstand komt tegen de realisatie van nieuwe projecten. Op die manier komt de groei van het aantal sociale huurwoningen in het gedrang.

Tegenstanders van sociale mix hebben ook een aantal argumenten om hun standpunt kracht bij te zetten:

- sociale huisvestingsmaatschappijen moeten de rol opnemen die voor hun weggelegd is: huizen verhuren aan kansarme groepen in de samenleving, waaronder dus ook allochtonen;
- sociale mix kan men niet opleggen van bovenaf. Een goede sociale mix komt eerder spontaan tot stand;
- een concentratiewijk is niet per definitie problematisch. Leefbaarheid heeft vooral te maken met de kwaliteit van de woning en de woonomgeving. Sociale mix mag niet als wondermiddel beschouwd worden om ook op dit vlak positieve resultaten te behalen;
- sociale mix op basis van herkomst of nationaliteit is in strijd met het gelijkheidsbeginsel. (Dat sociale mix hoog op de agenda staat, blijkt ook uit het regeerakkoord van de Vlaamse regering. Voor de lopende regeerperiode plant de overheid nog een aantal maatregelen om de sociale mix inzake inkomen en eigenaarschap te bevorderen);
- herziening van de inkomensgrenzen voor sociale woningen (om ook hogere inkomens toe te laten).
- geven van kooprecht aan sociale huurders (om ook eigenaars toe te laten, maar dat mag wel niet ten koste gaan van het aantal sociale huurwoningen).

- betere inplanting van nieuwe sociale woningen.
- geven van meer ruimte aan de sociale huisvestingsmaatschappijen om op basis van objectieve criteria een sociale woning toe te wijzen om zo een gepaste en goede sociale mix te realiseren binnen sociale wooncomplexen.

1.6. ONDERWIJS en SCHOLING

Begin oktober 2006 gingen er in Houthalen-Helchteren 1.052 kleuters naar school. In vergelijking met 3 jaar terug is dit een daling met 3,5 % (n=-38).

In totaal gingen er 1.979 kinderen naar de lagere school. Dit is 11 % minder dan drie jaar geleden (n=-248).

Begin oktober 2006 waren er dus 3.031 schoolgaande kinderen (tot 12 jaar). Dit zijn 286 kinderen minder dan in 2003 (-8,62 %).

In alle wijken zien we een daling wat betreft het aantal kleuters en lagere schoolkinderen, met uitzondering van de wijk Houthalen-Centrum/Laak waar we een serieuze stijging zien van het aantal kleuters.

1.6.1. Risicoschoolloopbanen in basis- en secundair onderwijs

	aard indicator	indicator gemeente	stand.score gemeente	indicator Midd.-Limb.	indicator Limburg	indicator Vlaams Gew.	rang gemeente
Schoolse vertraging in het gewoon kleuteronderwijs	%	0,42	-0,67	0,99	0,75		32
Buitengew. kleuteronderw. volgen	%	1,18	0,65	1,01	0,88		10
Schoolse vertraging in het gewoon lager onderwijs	%	14,6	0,76	13,6	12,1		8
Buitengew. lager onderwijs volgen	%	7,26	-0,15	7,59	7,53		19
Schoolse vertraging in het gewoon secundair onderwijs	%	31,8	0,91	32,4	27,1		5
Buitengew. secund. onderw. volgen	%	4,19	0,08	4,04	4,10		18
Deelt. beroepssec. onderw. volgen	%	1,87	1,10	1,26	1,14		6

Er is minder schoolse vertraging in het gewoon kleuteronderwijs. Wel is de omvang van de groep kleuters in het buitengewoon onderwijs (t.o.v. alle kleuters in de gemeente) groter dan in Limburg.

Hetzelfde kan gezegd worden over de schoolse vertraging in het gewoon lager onderwijs (8^e plaats in de rangorde).

Ook blijkt er meer schoolse vertraging voor te komen in het gewoon secundair onderwijs en bij leerlingen die het deeltijds beroepssecundair onderwijs volgen (5^e plaats in de rangorde).

1.6.2. Lage scholing

	aard indicator	indicator gemeente	stand.score gemeente	indicator Midd.-Limb.	indicator Limburg	indicator Vlaams Gew.	rang gemeente
Jongeren (18-24), werkzoekend en zonder diploma HSO	%	8,20	1,40	6,81	5,49	4,96	4
Werkzoekenden zonder diploma HSO	%	5,61	1,62	4,80	4,02	3,28	3

Het aandeel werkzoekende jongeren (18-24 j.) met hoogstens een diploma lager secundair onderwijs t.o.v. alle jongeren van 18-24 j. ligt veel hoger dan Limburg. Het percentage

werkzoekenden zonder diploma HSO zegt iets over de omvang van de laaggeschooldheid bij de 18- tot 64-jarigen, en deze is in onze gemeente veel hoger dan in Limburg.

1.6.3. Doorstroming naar hoger onderwijs

	aard indicator	indicator gemeente	stand.score gemeente	indicator Midd.-Limb.	indicator Limburg	indicator Vlaams Gew.	rang gemeente
Doorstromers naar het hog. onderw.	%	46,4	-0,53	54,0	51,5		35

Het aandeel studenten dat zich voor het eerst inschrijft in het hoger onderwijs t.o.v. het totaal aantal 18-jarigen ligt in Houthalen-Helchteren lager dan in Limburg (35^e plaats).

1.6.4. Etnisch-culturele minderheden en risicoschoolloopbanen: een korte uitwijding

Gezien er in Houthalen-Helchteren heel wat jongeren wonen van vreemde origine lijkt het ons gepast om de problematiek die hiermee gepaard gaat op onderwijsvlak nader te bekijken. Wij doen hiervoor een beroep op het rapport 'Integratie en migratie in Limburg 2006' waaruit we enkele bevindingen distilleren.

In Vlaanderen blijkt de kloof tussen autochtone en allochtone leerlingen zeer groot, zeker in vergelijking met de andere landen. Voor wiskunde zou 7,3% van de autochtone leerlingen geen aanvaardbaar basisniveau halen en - aldus de studie - het gevaar lopen 'de link met de samenleving te verliezen'. Bij de leerlingen van de tweede generatie loopt dit verschil op tot 42,3%. Dit is zelfs een stuk slechter dan de eerste generatie waar 17,5% dit basisniveau niet zou halen.

Deze resultaten gaan dus in tegen de verwachtingen dat de eerste generatie het slechter doet dan de tweede generatie. Te verwachten valt dat deze tweede generatie beter geïntegreerd zou zijn en dus ook beter zou kunnen scoren.

De meerderheid van de allochtone leerlingen eindigt hun loopbaan in het beroepsonderwijs: dit geldt voor meer dan tweederde van de Turken en voor meer dan driekwart van de Marokkanen. Een kwart van de Marokkanen en meer dan eenderde van de Turken verlaat het voltijds onderwijs zonder getuigschrift van het zesde jaar (telkens veel meer jongens dan meisjes). Slechts vijf tot zes procent van de allochtonen beëindigen het secundair onderwijs in het ASO, toch de belangrijkste richting met perspectief op hoger onderwijs. Bij de autochtonen is dat dertig procent. Alleen de meisjes van Turkse herkomst doen het beter met zeventien procent.

Allochtonen gaan op jonge leeftijd minder naar het kleuteronderwijs, blijven meer zitten in het basisonderwijs en worden meer dan autochtone kinderen doorverwezen naar het buitengewoon onderwijs.

Er is sociale ongelijkheid in de onderwijskansen, die duidelijk meer in het gedrang komen voor allochtonen dan voor autochtonen. Dit blijkt uit een vergelijking van de mate waarin autochtone en allochtone leerlingen in het lager en secundair onderwijs risicoschoolloopbanen ontwikkelen.

Deze analyses spreken van risicoschoolloopbanen bij schoolloopbaanmerken die wijzen op hogere risico's op het niet voltooiën van de schoolcarrière, op een lagere eindkwalificatie en bijgevolg op een maatschappelijk zwakkere positie als volwassene. Om de maatschappelijk kwetsbaarste nationaliteitsgroepen af te zonderen, werd de groep van Belgen en niet-SIF-vreemdelingen vergeleken met de groep van SIF-vreemdelingen.

Het blijkt dat SIF-vreemdelingen (in acht Limburgse gemeenten, waaronder Houthalen-Helchteren) beduidend meer risicoschoolloopbanen ontwikkelen dan Belgen en niet-SIF-vreemdelingen. De SIF-vreemdelingen ontwikkelen minstens dubbel zoveel risicoschoolloopbanen als de leerlingen met een andere nationaliteit.

Deze bevindingen tonen aan dat er nog steeds een grote ongelijkheid is in de onderwijskansen van autochtonen en allochtonen, in het nadeel van de allochtonen. Deze ongelijkheid tekent zich bovendien al duidelijk af op lagereschoolleeftijd en wordt nog groter in het secundair onderwijs.

1.6.5. Onderwijsaanbod

Het gemeentelijk onderwijs telt vier scholen op kleuter- en lager niveau. Het gemeenschapsonderwijs heeft 2 scholen en in het vrij onderwijs zijn er 6 scholen. Verder is er in Houthalen-Helchteren ook één vrije buitengewone school van type 3.

Wat het secundair niveau betreft is er keuze uit drie verschillende scholen. Houthalen-Helchteren beschikt niet over een hoger onderwijs.

Enkele andere onderwijsvormen en –initiatieven

In Houthalen-Helchteren is er een *Gemeentelijke Academie voor Beeldende Kunsten*. Hier kunnen kinderen en jongeren zich inschrijven voor een tekenacademie. Volwassenen kunnen een basisopleiding volgen of meedoen aan ateliers.

De Stedelijke Academie voor Muziek, Woord en Dans Beringen beschikt over een filiaal in Houthalen. Volwassenen kunnen ook hun gading vinden in het *Centrum voor Volwassenonderwijs (TIKB)*. Er worden diverse cursussen aangeboden (kleding, informatica, taallessen Spaans-Engels-Frans-Italiaans-Nederlands, bedrijfsbeheer, bouw, lassen...).

Vzw Driehoek / cvba Industria is een *sociale werkplaats* waar werklozen zich kunnen aanpassen aan een werksfeer. Vzw Driehoek is een specifiek tewerkstellingsproject voor volwassenen; cvba Industria een opleidings- en werkervaringsproject voor –18 jarigen.

Schoolopbouwwerk

Schoolopbouwwerk (SOW) richt zich tot kwetsbare ouders en/of kwetsbare kinderen en jongeren uit Houthalen-Helchteren en hun scholen. Kwetsbaar omdat ze geconfronteerd worden of dreigen geconfronteerd te worden met onderwijsachterstand en -achterstelling.

SOW heeft als opdracht kwetsbare ouders en kinderen/jongeren te laten participeren aan het onderwijs en haalbare voorstellen vanuit en door de ouders naar voor te brengen. Ze doet dit op verschillende niveaus, namelijk ouderondersteuning, ondersteuning van schoolteams, ondersteuning van leerlingen en lokale en bovenlokale activiteiten. Op dit moment hebben ze een concreet project lopen, zijnde taalstimulering bij kleuters.

1.7. ZORG EN WELZIJN

1.7.1. Ziekenhuizen

Er zijn geen ziekenhuizen in Houthalen-Helchteren. De dichtst bijzijnde ziekenhuizen liggen in Genk, Heusden-Zolder en Hasselt.

1.7.2. Voorzieningen voor senioren

Zelfstandig wonen

Voor senioren en bejaarden worden een huis en zorg op maat aangeboden. Bejaarden die nog zelfstandig kunnen wonen, kunnen een beroep doen op het OCMW voor een bejaardenwoning of een serviceflat. Om de onafhankelijkheid van de huurders zo lang mogelijk te garanderen, biedt het OCMW vrijblijvend een dienstenpakket aan bestaande uit o.m. dienst voor gezinszorg, mindermobielen centrale, poetsdienst, warme maaltijdbedeling, technische dienst en thuisverpleging.

Voortdurende verzorging

Voor ouderen die meer verzorging nodig hebben, is er het rusthuis Vinkenhof. Zorgbehoevende ouderen die 's nachts in familiekring verblijven, kunnen elke werkdag opgevangen en verzorgd worden in het dagverzorgingscentrum.

Kwetsbare senioren

De gemeente vindt het belangrijk om kwetsbare autochtone en allochtone senioren te informeren over thema's die tot hun leefwereld behoren. Voor allochtone senioren zijn er bvb. de informatiesessies "ouder worden in Vlaanderen". In het verlengde hiervan worden ontmoetingsmomenten georganiseerd voor maatschappelijk kwetsbare senioren. Via het gemeentelijk seniorenoverleg bereikt de welzijnsdienst zowel autochtone als allochtone senioren. Samen met deze senioren zal er in de toekomst gewerkt worden aan een "ouderenbeleidsplan", waar inspraak en participatie erg belangrijk zullen zijn. Daarnaast worden er vormingsmomenten georganiseerd over allerlei onderwerpen.

Diensten voor gehandicapten

In Houthalen-Helchteren heeft de gemeentelijke werkgroep Personen met een Handicap als doelstelling het uitbouwen van een gemeentelijk gehandicaptenbeleid door middel van informatie, sensibilisatie en activiteiten. Naast een adviesfunctie worden volgende actiepunten naar voren geschoven: toegankelijkheid van gebouwen en diensten, veilige omgeving in en om gebouwen en integratie in het vrijetijdsaanbod.

In Houthalen-Helchteren zijn ook enkele welzijnsinstellingen actief die erkend zijn door het Vlaams Fonds voor Sociale Integratie van personen met een handicap (VFSIPH).

1.7.3. Kinderopvang

In de gemeente Houthalen-Helchteren zijn er verschillende initiatieven voor de opvang van baby's en peuters en voor de buitenschoolse opvang van schoolgaande kinderen, zowel tijdens het schooljaar als tijdens de vakanties. Bijna iedere school heeft een eigen aanbod of werkt samen met een kinderdagverblijf.

Voor avond-, nacht- en weekendopvang kunnen mensen contact opnemen met de Diensten voor Opvanggezinnen of met de Gezinsbond. Voor de opvang van zieke kinderen hebben de Christelijke Mutualiteit (skoebidoe) en de Socialistische Mutualiteit (Reddie Teddie) een dienst die hiervoor instaat.

1.7.4. Jeugdwerk

De gemeente doet reeds jaren inspanningen om jongeren die niet participeren aan het reguliere vrijetijdsaanbod samen te brengen in de verschillende wijken. In dit kader organiseert de Dienst Welzijn i.s.m. het Centrum voor Maatschappelijke Gelijkheid en Jeugdwelzijn (CMGJ) *kinder- en jongerenwerkingen* in de wijken De Standaard en Houthalen-Oost. In de wijk Meulenberg is JWW (jeugdwelzijnswerk) actief. Zij richten zich vooral naar Marokkaanse en Turkse kinderen en jongeren.

Het straathoekwerk is een andere pijler van de jongerenwerking. Overlast door rondhangende jongeren is een veel voorkomende melding op de preventiedienst. Straathoekwerkers trachten te peilen naar de oorzaken en met verschillende betrokken partijen naar oplossingen te zoeken. Straathoekwerkers begeven zich in alle wijken, ook in jeugdhuizen en jongerenwerkingen, zodat jongeren de kans krijgen eventuele problemen met hen te bespreken of gewoon een babbeltje te kunnen slaan. Niet alle jongeren kunnen of willen zelf de stap zetten naar VDAB, OCMW, CAD... . Straathoekwerkers helpen hen hierbij. Belangrijk blijft echter dat jongeren zelf hun verantwoordelijkheid opnemen. Naast deze doorverwijzingfunctie is een straathoekwerker ook vaak een bemiddelaar tussen jongeren en hun ouders, de school, hulpverlening of werkgever. Jongeren op straat zorgen soms voor overlast. Straathoekwerkers wijzen hen hier op.

1.7.5. Enkele minderheidsgroepen

De Lokale Integratiedienst (LID) voert een *minderhedenbeleid* met bijzondere aandacht voor een open harmonieuze multiculturele samenleving, met respect voor ieders identiteit en cultuur. De dienst richt zich naar vrouwen, senioren, migrantenzelforganisaties, anderstalige nieuwkomers en organiseert voor een breed publiek multiculturele uitwisselingsactiviteiten.

Het opzet van *migrantenvrouwenwerk* is hen meer kansen te geven op een volwaardige participatie door het stimuleren van hun Nederlandse taalkennis, hun creatieve, sociale en sportieve vaardigheden, hun zelfredzaamheid en het nemen van verantwoordelijkheid. Daarenboven is er het emancipatorisch karakter van participatie aan het verenigingsleven.

De LID hecht veel belang aan de betrokkenheid van deze vrouwen in reguliere werkingen. Zo organiseert zij laagdrempelige activiteiten: zwem-, turn- en naadlessen,... . Het inrichten en de organisatie van uitwisselingsactiviteiten met Vlaamse vrouwenverenigingen, uitstappen, vormingen met het oog op de integratie en de ondersteuning van vrouwenwerkingen, zijn een belangrijke taak van de LID.

Migrantenzelforganisaties kunnen ondersteuning krijgen van de LID. Ze organiseren samen allerlei activiteiten zoals „Internationaal Kinderfeest”, „Wijkfeest Meulenberg”, „Open Kleurdag” en open migrantenraden. Via de integratiedienst kunnen migrantenorganisaties aansluiten bij andere raden, zoals de verenigingsraad, sportraad en de jeugdraad.

De LID organiseert tevens een onthaal cursus voor anderstalige nieuwkomers.

Om het multicultureel samenleven te bevorderen worden er allerlei uitwisselingsactiviteiten opgezet. Zo worden er jaarlijks activiteiten georganiseerd voor scholen, jongeren en groepen en dit in samenwerking met andere gemeentelijke diensten.

1.7.6. Trends en evoluties (uit: *migratie en integratie Limburg – editie 2006*)

Allochtonen vinden niet altijd even vlot hun weg naar de juiste instellingen.

Preventieve en curatieve gezondheidszorg

De zorgverstrekking aan allochtonen boet vaak aan kwaliteit in omdat de communicatie moeizaam verloopt. De allochtone cliënt spreekt en begrijpt onvoldoende Nederlands, de zorgverstreker of welzijnswerker kent de cultuur van zijn/haar patiënt/cliënt onvoldoende en kent onvoldoende de culturele gevoeligheden.

Geestelijke gezondheidszorg en hulpverlening

Inzake de toegankelijkheid tot de geestelijke gezondheidszorg en algemeen welzijnswerk blijkt dat maar een beperkt aantal hulpverleners geen moeilijkheden signaleert in de hulpverlening voor allochtonen. De meest gemelde moeilijkheden zijn taalproblemen. Ook financiële en administratieve moeilijkheden staan een goede hulpverlening in de weg.

Verschillen in ziektebeleving en godsdienstige en culturele principes bemoeilijken eveneens de hulpverlening.

De allochtonen zelf werden in het onderzoek bevestigd via een reeks groepsgesprekken. Deelnemers aan deze gesprekken waren leden van diverse allochtone socio-culturele verenigingen.

Uit een bevestiging bij allochtonen zelf (via groepsgesprekken) naar de perceptie van psychische problemen werden vier clusters van problemen regelmatig genoemd:

- ouderen van de eerste generatie (eenzaamheid, hulpbehoevend);
- conflicten tussen de generaties (opvoedingsproblemen, verlies van cultuur en identiteit);
- relatieproblemen tussen gehuwden, echtscheiding;
- jongeren (drugs, geweld, vandalisme).

Indien er sprake is van psychische problemen komen allochtonen in eerste instantie terecht in de eigen kring (familie, vrienden). De huisarts geniet ook het vertrouwen.

Wat betreft het oordeel van allochtonen over de oplossingen van psychische problemen, is het grote belang dat allochtonen hechten aan bidden opvallend. Hierover werd gemeld dat het rustgevend werkt bij psychische spanningen en verlichting biedt doordat men aan andere dingen denkt dan de problemen. Verder blijkt dat allochtonen medicatie en ziekenhuisopname genuanceerd bekijken en vooral veel belang hechten aan gesprekstherapie en groepsgesprekken. Alternatieve therapieën daarentegen scoren lager dan verwacht.

Mantelzorg

In 2005 zijn de eerstegeneratiemigranten senioren geworden. Mantelzorg is in allochtone middens vaak vanzelfsprekend: ouderen verwachten van hun kinderen dat ze voor hen zorgen en ook bij de kinderen is de wens om voor de ouders te zorgen sterk aanwezig. Hoewel het gaat om verschillende etnische groepen (Italianen, Polen, Spanjaarden, Grieken, Turken en Marokkanen), draagt elke groep de eigen tradities en waarden rond zorg voor de ouders en familie hoog in het vaandel. Ondanks de erg verschillende culturele en religieuze achtergrond, heeft iedereen het moeilijk om de zorg voor ouders 'uit te besteden' aan instellingen en diensten.

Weinig allochtonen zijn op de hoogte van wat er mogelijk is op het vlak van thuiszorg. Hiervoor kunnen ze niet terugvallen op de oudere generatie omdat deze ook niet vertrouwd zijn met de bestaande zorgmogelijkheden. De ouderen gaan ervan uit dat het de plicht van de kinderen is voor hen te zorgen en zij rekenen hierop. Pas als dit echt niet meer houdbaar is, doen sommigen beroep op Vlaamse diensten.

Omdat nogal wat dienstverleningen cultureel gevoelig liggen (voeding, hygiëne, rolpatronen man-vrouw, ...), bestaat er nogal wat terughoudendheid ten opzichte van deze diensten.

Doorverwijzers moeten daarom rekening houden met de grote drempels die allochtonen ervaren bij het vragen naar hulp. Eénmaal de stap gezet om hulp te vragen moet verhinderd worden dat zij verloren lopen in het administratieve doolhof.

Rusthuizen

Vermoedelijk zullen tijdens het volgende decennium steeds meer allochtone bejaarden aankloppen bij rusthuizen. Voor Turkse en Marokkaanse ouderen is het misschien nog extra moeilijk om de stap naar het rusthuis te zetten. Een Turkse thuisverpleegster getuigt: "Onze ouderen willen niet naar een rusthuis. Volgens onze traditie moeten kinderen voor de ouderen zorgen. Maar ze vrezen dat dit niet haalbaar is in de praktijk, nu steeds meer Turkse vrouwen

uit werken gaan. Onze ouders vergeten dat de gewoonten in Turkije ook veranderd zijn, ook daar gaan steeds meer bejaarden naar een rusthuis.”

Naar de toekomst toe wordt verwacht dat allochtonen ook meer beroep zullen doen op thuiszorg en thuisondersteuning, vooral omdat de drempel minder hoog is en deze vorm van zorg, wat de moslims betreft, minder conflictueus is met de zorgplicht vanuit de Koran. Naar de volgende generaties toe wordt een verschuiving verwacht naar de residentiële zorg (meer opnames in rusthuizen).

Bijzondere jeugdbijstand

De bijzondere jeugdbijstand krijgt al jaren te maken met allochtone jongeren (en hun ouders). Een speciale voorziening is het Ondersteuningsteam Allochtonen (OTA), in Limburg opgestart in 1994. Instellingen en opvoeders die te maken krijgen met allochtone jongeren en hun gezinnen kunnen op hen beroep doen voor advies en ondersteuning.

In de bijzondere jeugdbijstand in Limburg zouden 8,5% van de dossiers in 2005 gaan over jongeren van Turkse of Marokkaanse herkomst. Hier is sprake van een oververtegenwoordiging, maar feitelijk gaat het toch maar over een kleine minderheid (schatting van 2%). Er is een duidelijk verschil tussen dossiers die gaan over vrijwillige hulpverlening (via de comités bijzonder jeugdbijstand) en dossiers die gaan over gedwongen hulpverlening (via de jeugdrechtbank). Bij gedwongen hulpverlening zijn allochtonen, en dan met name Marokkanen, sterker vertegenwoordigd. Dat betekent dat ze minder zelf de stap zetten naar de hulpverlening dan dat ze daartoe gedwongen worden. Ook in geval van vrijwillige hulpverlening wordt het comité zelden rechtstreeks gecontacteerd door de allochtone ouders. Ouders zelf zijn aanvankelijk niet op de hoogte van het bestaan van deze voorziening. Ook vervult de eigen gemeenschap geen ondersteunende rol. Ouders schermen de problemen eerder af. Een aantal gezinnen zit ook in een isolement: geen familie in België, moeders die er alleen voor staan,... De bijzondere jeugdbijstand blijkt meer te kiezen voor minder zware hulpverleningsvormen: meer ambulante begeleiding en alternatieve maatregelen, minder plaatsingen. Er wordt ook vastgesteld dat er bij allochtone gezinnen sprake is van een adaptatie van een 'Vlaamse problematiek'. Met name gaat het dan over problemen en conflicten in gezinnen die het gevolg zijn van echtscheiding en van nieuw samengestelde gezinnen. Voor allochtone gezinnen is dat een nieuw fenomeen, allochtone ouders bleven vroeger (ondanks problemen) bij elkaar.

Participatie van etnisch-culturele minderheden aan het verenigingsleven

Diversiteit binnen het jeugdwerk

De Limburgse jeugd kent een hoge participatiegraad aan het jeugdwerk. Toch zijn er belangrijke verschillen naargelang leeftijd, geslacht, onderwijsvorm en etniciteit. Jongeren die les volgen in het beroepsonderwijs participeren het minst en jongeren uit het algemeen onderwijs het meest. Jongeren uit het bijzonder secundair onderwijs worden moeilijk bereikt door de verschillende vormen van het jeugdwerk.

Jeugdbewegingen

Binnen onze provincie zijn o.a. Chiro, KLJ, Scouts, KSA-KSJ-VKSJ en KAJ actief. Zij staan open voor alle jongeren, maar doen geen extra inspanningen om ook allochtone jongeren te bereiken. Het aantal jongeren dat ze effectief bereiken is beperkt.

Uit de literatuur blijkt dat allochtonen sneller aansluiting zouden vinden bij het buurtwerk en minder bij het reguliere jeugdwerk. Deze cijfers geven een indicatie dat ze ook hun weg vinden naar de klassieke jeugdbewegingen.

Speelpleinwerking

Speelpleinwerkingen slagen er blijkbaar in een divers publiek te bereiken. Zowel allochtone kinderen, kinderen met een handicap, als kinderen uit een maatschappelijk kwetsbaar milieu zijn 'sterk' vertegenwoordigd binnen het speelpleinpubliek. Zeker en vast positief is dat diversiteit en toegankelijkheid door het speelpleinwerk erkend wordt als een belangrijk kenmerk en meegenomen wordt als een aandachtspunt voor de toekomst.

Jeugthuizen

Terwijl er tussen de participatie van autochtone en allochtone jongeren aan jeugdbewegingen een kloof bestaat, lijkt deze veel kleiner te zijn voor de participatie binnen een jeugdhuis.

Er kunnen verschillende redenen aangehaald worden waarom jeugthuizen er beter in slagen allochtonen aan te trekken.

- Een jeugdhuis is er voor en door jongeren: het beheer van een jeugdhuis is volledig in handen van de jongeren zelf en de activiteiten die georganiseerd worden, richten zich uitsluitend naar jongeren. Jongeren krijgen het vertrouwen om zelf alle verantwoordelijkheid op te nemen. Er is geen sprake van betutteling of begeleiding door volwassenen. Jongeren uit het beroepsonderwijs zouden zich meer aangetrokken voelen tot dergelijke organisaties.
- Ontmoetingsplaats: het louter ontmoeten, zonder enige vorm van verplichting is dus ook een belangrijke aantrekkingskracht van het jeugdhuis. Iedereen kan binnenlopen wanneer hij wil. Dit is een groot verschil met de jeugdbewegingen, waar vaste uren gerespecteerd moeten worden en meegedaan moet worden aan activiteiten die door anderen georganiseerd zijn.
- Ruimte om te mislukken/gezamenlijke verantwoordelijkheid: in een jeugdhuis nemen jongeren de verantwoordelijkheid maar niet alles moet vanaf de eerste keer perfect gaan. Gezamenlijke verantwoordelijkheid staat centraal in elk jeugdhuis. Je staat er niet alleen voor. Dit groepsgevoel trekt aan, zeker die jongeren die in de samenleving regelmatig te maken krijgen met discriminatie.
- Jongerencultuur is zo breed als de interesse van de leden zelf. Terwijl jeugdbewegingen vooral voeling zouden hebben met de smaak- en cultuurpatronen van de zogenaamde middenklassejongeren, bestrijken jeugthuizen een breder gamma aan subculturen, wat jongeren aantrekt die bij jeugdbewegingen uit de boot vallen.

Jeugdwelzijnswerk

Het jeugdwerk met maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren zet een emancipatorisch proces op met kinderen en jongeren. In Limburg zijn er vooral in de mijngemeenten specifieke werkingen en ondersteuningsvormen ontstaan. Soms zijn deze sterk verweven met het buurtwerk, soms met het opbouwwerk. Jeugdbewegingen rekruteren buiten de impuls wijken, het jeugd welzijnswerk in die wijken. Woonplaats (en de daarmee samenhangende sociaaleconomische positie van de gezinnen) is de bepalende factor. Elke werkvorm bereikt binnen het eigen circuit haar eigen publiek, maar grenzen worden niet overschreden. De etnische breuklijn op zich is daarbij niet bepalend. Jeugdbewegingen bereiken ook geen autochtonen in impuls wijken en allochtonen buiten impuls wijken gaan wel naar de jeugdbeweging. Maar omdat die etnische breuklijn in grote mate overlapt met de sociaaleconomische wordt ze wel als dusdanig gepercipieerd. Het jeugdwerk stuit dus op een brede maatschappelijk breuklijn die niet op een simpele manier te overbruggen is. Sportclubs slagen er wel beter in die breuklijn te overbruggen.

Het allochtone verenigingsleven

Het zwaartepunt van het allochtone verenigingsleven bevindt zich in de voormalige mijngemeenten, met Genk als koploper. Genk alleen al telt al 141 allochtone verenigingen, maar ook in Maasmechelen (40), Houthalen-Helchteren (40), Beringen (39), Heusden-Zolder (34) en Hasselt (27) is er een uitgebreid gamma aan allochtone verenigingen.

Cultuur wordt door bijna 60% van de verenigingen aangegeven als hoofdactiviteit. Er komt een divers aanbod naar voren, gaande van dans, zang, lessen eigen taal, folklore, debat, tentoonstellingen, toneel, uitstappen en bezoeken, feesten, kaartwedstrijden tot computerlessen. 11% van de verenigingen beschouwt het aanbieden van sport als hoofdactiviteit.

1.8. VRIJETIJD

1.8.1. Cultureel aanbod

Gemeente-initiatieven

De gemeente heeft een duidelijk omschreven cultuurbeleidsplan. Hierin wordt vooral de nadruk gelegd op: cultuur voor en door iedereen, een bijdrage leveren aan een sterk sociaal weefsel, ontsluiting van het cultureel erfgoed van de gemeente.

Via het Cultuurcentrum Casino biedt de gemeente een ruim cultureel kader aan de bevolking. Villa Basta is vooral op de jeugd gericht. Hier wordt ondersteuning gegeven aan jongeren bij het realiseren van een eigen productie, (semi-)professionele productie-apparatuur en een "podium" aangeboden, kennis en vaardigheden overgedragen op vlak van creatieve werkvormen aan iedereen die met kinderen, tieners of jongeren werkt.

Verder zijn er verschillende verenigingen gevestigd te Houthalen-Helchteren die activiteiten organiseren voor andere culturen.

Evenementen

Er vinden ook jaarlijks verschillende evenementen plaats in Houthalen-Helchteren. Het "Internationaal Lachfestival", is een evenement met regionale uitstraling.

Elk jaar wordt er eveneens een kinderfeest georganiseerd op de wijk Meulenberg. Enkele andere evenementen in Houthalen-Helchteren zijn de "Lentestoet" (een carnavaleske optocht door Meulenberg), de "Straatspelendag" te Meulenberg en de "Week van het Bos" in het domein Kelchterhoef.

1.8.2. Sportief aanbod

Op sportief vlak is er een uitgebreide keuze aan activiteiten. Zo bezit de gemeente maar liefst vier gemeentelijke sporthallen. De gemeente beschikt verder over verschillende recreatiedomeinen. Elk jaar wordt de "Sport-mee-dag" georganiseerd door de Sportdienst, in samenwerking met verschillende sportclubs van Houthalen-Helchteren.

In de gemeente is er een Wild- en Wandelpark te Molenheide. Verder is er ook nog het Natuurreservaat Terhaagdoornheide en een groot golfterrein. Houthalen-Helchteren is eveneens een paradijs voor fietsers en wandelaars. De gemeente maakt deel uit van twee regionale fietsroutenetwerken.

1.8.3. Jongeren

De jongeren in Houthalen-Helchteren hebben keuze uit een groot aanbod van verenigingen en clubs. Er zijn diverse gemeentelijke actoren: Dienst Cultuur, Jeugd en Welzijn, jongerencultuurwerkplaats Villa Basta, Cultuurcentrum, Bibliotheek, Sportdienst, Academie voor Beeldende Kunsten, Academie voor Woord, Muziek en Dans, enzovoort. Verschillende verenigingen en clubs zijn erkend in de gemeentelijke jeugdraad⁷.

⁷ Jeugdraad: Chiro Houthalen-Oost, Chiromeisjes Meulenberg, Chirojongens Meulenberg, KSJ Houthalen, chiromeisjes Helchteren, Jeugdhuis vzw De Zool, Chiro Centrum, Chirojongens Helchteren, Speelpleinwerking (SPW) Doopie, SPW Openluchtspelen, Jokri, Young Park, Plussers, Politie, Preventiedienst, SPW De Mirkens, BOW Meulenberg, JWW Meulenberg, LID, Jeugdhuis Jezabel, JH East Park, Jeugdwerking Houthalen-Oost.

1.9. SAMENVATTING

Demografie

Houthalen-Helchteren is de 9de grootste gemeente/stad in de provincie Limburg. De bevolking neemt jaar op jaar toe wat vnl. te verklaren is door enerzijds een zeer laag sterftecijfer en anderzijds een hoger geboortecijfer dan gemiddeld.

Het aantal private huishoudens en familiekeren ligt iets hoger dan gemiddeld in vergelijking met Limburg en het percentage alleenwonende ouderen is veel lager. Een verklaring hiervoor kan gevonden worden in de leeftijdsopbouw van de bevolking welke gekenmerkt wordt een grote jongerenpopulatie (zie verder). In vergelijking met Limburg wonen in onze gemeente de meeste gezinnen met minderjarige kinderen en vinden we er – op één gemeente na – de meeste huishoudens met meer dan 5 personen.

De gemeente wordt onderverdeeld in 4 wijken: Houthalen-Centrum, Meulenberg, Helchteren en Houthalen-Oost. Houthalen-Centrum is de grootste wijk en kent de sterkste groei. De kleinste wijk is Meulenberg; hier zien we nauwelijks een bevolkingstoename.

Het aantal gezinnen neemt in Houthalen-Helchteren ieder jaar toe. In Meulenberg wonen de grootste gezinnen en in Houthalen-Centrum de kleinste. De gezinsgrootte neemt het snelst af in Houthalen-Oost en verloopt het traagst in Meulenberg. De toename van het aantal gezinnen hangt dus nauw samen met de daling van de gemiddelde gezinsgrootte en in mindere mate met de toename van de bevolking.

Het aantal gezinnen zonder kinderen nam in 6 jaar tijd met bijna 20 % toe en het aantal gezinnen met 1 kind met 6 %, terwijl het aantal gezinnen met meer dan 1 kind daalt. De meeste eenoudergezinnen (excl. weduwschap) wonen in Houthalen-Oost; in Meulenberg zijn de minste eenoudergezinnen. Het aantal eenoudergezinnen (excl. weduwschap) nam de afgelopen 6 jaar toe met 31 %.

Nader bekeken zien we dat in Meulenberg minder dan de helft van de eenoudergezinnen uit gescheiden gezinnen bestaat (m.n. 42 %). In de andere deelgemeenten bestaat minstens 60 % van de eenoudergezinnen uit gescheiden gezinnen.

Van alle Limburgse gemeenten heeft Houthalen-Helchteren de jongste bevolking. Hoewel het aandeel kinderen en jongeren in dalende lijn gaat, scoort Houthalen-Helchteren beduidend hoger dan het Limburgs en Vlaams gemiddelde.

De meeste kinderen en jongeren wonen in Houthalen-Centrum terwijl Helchteren de wijk is met het minste aantal jongeren. Meulenberg heeft de jongste bevolking.

Ook het maatschappelijk fenomeen van vergrijzing maakt opgang in Houthalen-Helchteren, doch is nog niet zo uitgesproken als in de rest van België.

Het aandeel niet-Belgen in onze populatie (11,1 %) ligt gemiddeld wat hoger dan in Limburg. Voor wat het aandeel niet-Belgen van EU-ex-migratielanden betreft bekleedt onze gemeente de 2de plaats in Limburg.

Van het totaal aantal niet-Belgen zien we dat de grootste groep bestaat uit Italianen met 44,2 %, gevolgd door 13,6 % Turken en 10,5% Marokkanen. Deze percentages liggen hoger dan het Limburgs en Vlaams gemiddelde. (Cijfers op basis van de *nationaliteit*)

Naar schatting wonen er in Houthalen-Helchteren resp. 2.404, 1.997 en 1.374 mensen van Italiaanse, Turkse en Marokkaanse *origine*. Zo'n 7.234 mensen zouden uit andere landen afkomstig zijn.

Sociaal-economische context

In de gemeente ligt de *werkloosheidsgraad* hoger dan gemiddeld in vergelijking met Limburg (4de plaats). Wat de jeugdwerkloosheidsgraad betreft, bekleedt onze gemeente de 6de plaats.

Het risico op werkloosheid is bij vrouwen gemiddeld groter dan in Limburg, en voor wat betreft de mate van toegankelijkheid van de arbeidsmarkt voor vrouwen neemt onze gemeente de 3de laatste plaats in.

Het *gemiddeld netto belastbaar inkomen per inwoner* geeft aan dat de gemiddelde financiële draagkracht van de bevolking gemiddeld lager ligt dan dat van Limburg (37ste plaats).

De helft van de gezinnen verdient meer dan 18.720 euro, wat vergelijkbaar is met de rest van Limburg. Het percentage inkomens < 20.000 euro wijkt ook niet veel af van dat van Limburg. Deze cijfers dienen wellicht gerelateerd te worden aan de gegevens van de leeftijdsopbouw.

Arbeidsmarkt

Er zijn veel meer laaggeschoolden bij de niet-werkende werkzoekenden dan in de rest van Limburg (4de plaats). Het percentage werkzoekenden van EU-ex-migratielanden en lage-inkomenslanden ligt beduidend hoger in vergelijking met Limburg (3de plaats). Hun afkomst vormt een risicofactor en verhoogt de kans op uitsluiting van de arbeidsmarkt.

Werkzoekenden met cumulatie van meerdere risicofactoren treffen we ook meer aan in onze gemeente. Zij vormen de groep van de moeilijk tot zeer moeilijk bemiddelbare werklozen.

Daarnaast zijn de categorieën 'werkzoekenden jonger dan 25 jaar en langer dan 1 jaar werkloos en/of zonder diploma HSO' meer terug te vinden in onze gemeente dan elders.

In de mijn gemeenten is werkloosheid vooral een probleem van allochtone werkloosheid. Het aandeel allochtone mannen onder de werkzoekenden ligt hoger dan dit van de vrouwen.

Wonen

Het percentage huurwoningen bedraagt 18,6 %, wat nauwelijks afwijkt van het Limburgs gemiddelde.

35 % van de huurwoningen in Houthalen-Helchteren zijn sociale huurwoningen en 10 % van het woningpatrimonium bestaat uit gekochte sociale woningen. 'Woningen zonder comfort' en 'leegstand en verkrotting' scoren beduidend lager tov Limburg en het Vlaams Gewest.

Ongeveer 80 % van de sociale huurwoningen liggen in Houthalen-Centrum en Meulenberg. Minder dan de helft van de sociale huurders bezit de Belgische nationaliteit. Meestal gaat het om alleenstaanden of een gezin bestaande uit twee personen. Zo'n 2/3de van de huurders komt in aanmerking voor een verlaagde huurprijs op basis van het inkomen, terwijl bijna 15 % van de huurders achterstallige huurlasten hebben. 3/4de van de gezinshoofden zijn ouder dan 40 jaar.

Het *sociaal verhuurkantoor* in Houthalen-Helchteren heeft 14 woningen in beheer en er staan een 80-tal gezinnen op de wachtlijst. De *woonwinkel* van het Infocentrum Wonen (Stebo) biedt een laagdrempelige dienstverlening bestaande uit informatieverstrekking, sensibilisering en begeleiding op individuele basis. Tevens organiseert de woonwinkel collectieve informatiemomenten.

Onderwijs en scholing

In vergelijking met 3 jaar terug daalde het aantal kleuters en lagere schoolkinderen. Deze daling zien we in alle wijken, met uitzondering van de wijk Houthalen-Centrum/Laak waar we een flinke stijging zien van het aantal kleuters.

Het aantal kleuters in het buitengewoon onderwijs (t.o.v. alle kleuters in de gemeente) is groter dan in Limburg. Daarnaast blijkt er meer schoolse vertraging in het gewoon lager onderwijs, het gewoon secundair onderwijs en bij leerlingen uit het deeltijds beroepssecundair onderwijs voor te komen.

Via het Schoolopbouwwerk tracht men kwetsbare ouders en kinderen/jongeren – die geconfronteerd worden met onderwijsachterstand en –achterstelling - te laten participeren aan het onderwijs en wil men haalbare voorstellen vanuit en door de ouders naar voren brengen.

In vergelijking met de rest van Limburg ligt het aantal werkzoekende jongeren (18-24 j.) met hoogstens een diploma lager secundair onderwijs heel hoog. Hetzelfde kan gezegd worden over het aantal werkzoekenden zonder diploma HSO. Er schrijven zich ook minder studenten in voor het hoger onderwijs.

Vzw Driehoek en cvba Industria zijn een sociale werkplaats die resp. fungeren als specifiek tewerkstellingsproject voor volwassenen en als opleidings- en werkervaringsproject voor –18 jarigen.

Zorg en welzijn

Bejaarden kunnen een beroep doen op het OCMW voor een bejaardenwoning of een serviceflat. Het OCMW biedt vrijblijvend een dienstenpakket aan. Rusthuis Vinkenhof is

geschikt voor ouderen die meer verzorging nodig hebben. Er is ook een dagverzorgingscentrum. Via het gemeentelijk seniorenoverleg bereikt de welzijnsdienst zowel autochtone als allochtone senioren.

De gemeentelijke werkgroep 'Personen met een handicap' heeft, naast een adviesfunctie ook actiepunten zoals: toegankelijkheid van gebouwen en diensten, veilige omgeving in en om gebouwen en integratie in het vrijetijdsaanbod. Enkele welzijnsinstellingen zijn actief die erkend zijn door het Vlaams Fonds voor Sociale Integratie van personen met een handicap.

Er bestaan verschillende initiatieven voor de opvang van baby's en peuters en voor de buitenschoolse opvang van schoolgaande kinderen. Bijna iedere school heeft een eigen aanbod of werkt samen met een kinderdagverblijf.

Jongeren die niet participeren aan het reguliere vrijetijdsaanbod brengt men samen in de verschillende wijken. Er bestaan *kinder- en jongerenwerkingen* in de wijken De Standaard, Houthalen-Oost en Meulenberg.

Straathoekwerkers zijn bemiddelaars tussen jongeren en hun ouders, de school, hulpverlening of werkgever. Zij bespreken problemen met jongeren en verwijzen door waar nodig is. Bij overlast door rondhangende jongeren gaan ze met verschillende partijen naar oplossingen zoeken.

De Lokale Integratiedienst (LID) voert een *minderhedenbeleid* met bijzondere aandacht voor een open harmonieuze multiculturele samenleving, met respect voor ieders identiteit en cultuur. De dienst richt zich naar vrouwen, senioren, migrantenzelforganisaties, anderstalige nieuwkomers en organiseert voor een breed publiek multiculturele uitwisselingsactiviteiten.

Vrijetijd

De gemeente heeft een duidelijk omschreven cultuurbeleidsplan. Via het Cultuurcentrum Casino biedt de gemeente een ruim cultureel kader aan de bevolking. Villa Basta is vooral op de jeugd gericht. Daarnaast zijn er verschillende verenigingen die activiteiten organiseren voor andere culturen. Houthalen-Helchteren heeft een vrijetijdswinkel (= het vroegere VVV-kantoor). Het "Internationaal Lachfestival" is een evenement met regionale uitstraling.

Met vier gemeentelijke sporthallen is er een uitgebreide keuze aan activiteiten. De gemeente beschikt verder over verschillende recreatiedomeinen. Er is een Wild- en Wandelpark, het natuurreservaat Tenhaagdoornheide en een groot golfterrein. Houthalen-Helchteren is eveneens een paradijs voor fietsers en wandelaars. De gemeente maakt deel uit van twee regionale fietsroutenetwerken.

De jongeren hebben keuze uit een groot aanbod van verenigingen en clubs. Er zijn diverse gemeentelijke actoren: Dienst Cultuur, Jeugd en Welzijn, jongerencultuurwerkplaats Villa Basta, Cultuurcentrum, Bibliotheek, Sportdienst, Academie voor Beeldende Kunsten, Academie voor Woord, Muziek en Dans, enzovoort. Verschillende verenigingen en clubs zijn erkend in de gemeentelijke jeugdraad.

1.10. SWOT-analyse

Yield Solutions⁸ maakte voor haar rapport over de gemeente een SWOT-analyse op basis van de gegevens uit een situatieschets en een interne audit⁹. Hieruit weerhielden we de belangrijkste bevindingen. Maar vooreerst geven we hier de bevindingen en de conclusies weer van een telefonische bevraging¹⁰.

We beperkten ons zoveel mogelijk tot deze contextuele gegevens die relevant (kunnen) zijn voor de opmaak van een strategisch veiligheids- en preventiecontract en die kunnen bijdragen tot een betere interpretatie van cijfers op het vlak van criminaliteit, onveiligheidsgevoelens...).

1.10.1. Telefonische bevraging: bevindingen

1.10.1.1. Zwakten

Als voornaamste zwakte van Houthalen-Helchteren wordt het meest verwezen naar de Grote Baan met het drukke verkeer (19,3 %). Voorts wordt ook melding gemaakt van de Noord-Zuid-verbinding (10,7 %).

Andere zwaktes zijn de moeilijke integratie van de allochtonen (7,3%) en de drugsproblematiek en kleine criminaliteit in sommige wijken (7,9 %). Ook de slechte staat van de fietspaden, voetpaden en wegen wordt aangekaart (7,3 %). Hierbij wordt gewezen op de onveiligheid die zo ontstaat rond de scholen.

Het zijn vooral de inwoners van Houthalen-Centrum en Helchteren die verwijzen naar de Noord-Zuid-verbinding als zwakte. Door de inwoners van Meulenbergh wordt dit geen enkele keer vermeld. Door hen wordt vooral melding gemaakt van de moeilijke integratie van allochtonen en de hoge werkloosheid. De ondervraagde bevolking van Houthalen-Oost wijst op de drugsproblematiek en de kleine criminaliteit.

Er wordt eveneens verschillende keren aangehaald dat Houthalen-Oost en Helchteren achtergesteld worden ten opzichte van Houthalen-Centrum. Vele ondervraagden van Helchteren zijn absoluut niet te spreken over het winkelaanbod en vinden het noodzakelijk dat de handelskern in hun wijk uitgebreid wordt.

1.10.1.2. Kansen

Ruim 40 % benadrukt dat Houthalen-Helchteren geen echte kansen kan grijpen. De belangrijkste kansen die worden aangehaald door de overige inwoners zijn het verbeteren van de wegen, fietspaden en voetpaden en de versterking van de handelskern. Dit eerste wordt vooral gezegd door de inwoners van Houthalen-Oost.

1.10.1.3. Bedreigingen

Door iets meer dan de helft van de inwoners van Houthalen-Helchteren wordt niet echt een bedreiging vastgesteld voor de gemeente. In bijna één vijfde van de ondervragingen hieromtrent wordt verwezen naar de Noord-Zuid-verbinding. Het lang aanslepen en de onduidelijkheid hierover wordt als grootste bedreiging gevoeld. Bijna 8 % van de ondervraagden is dan weer verontrust door de drugsproblematiek en de kleine criminaliteit.

Meer specifiek wordt er ook verwezen naar de migrantenproblematiek en de rondhangende jeugd. Opvallend voor de wijk Helchteren is dat niemand van de ondervraagde inwoners melding maakt van de drugsproblematiek en kleine criminaliteit.

⁸ In opdracht van het gemeentebestuur stelde de firma Yield Solutions in 2006 een citymarketingplan op ikv de uitbouw van het toekomstig Houthalen-Helchteren.

⁹ Interne audit: de karakteristieken van de gemeente werden per functie geanalyseerd. Verder werden data over de inspanningen naar doelgroepen bestudeerd en werden de organisaties, netwerken en samenwerkingsverbanden die er bestaan binnen de gemeente onder de loep genomen. De bevindingen uit de interne audit werden aan elkaar getoetst en op basis daarvan werd een SWOT-analyse opgemaakt en werden conclusies getrokken.

¹⁰ Telefonische bevraging: om te peilen naar het beeld van Houthalen-Helchteren bij de brede bevolking werden 173 mensen telefonisch geïnterviewd.

1.10.2. SWOT-ANALYSE 2006: samenvatting

1.10.2.1. Sterkten

- Wonen**
- Ligging van Kempisch Tehuis op grondgebied van Houthalen-Helchteren
 - Genomen verantwoordelijkheid op gebied van sociale woningbouw
 - Groot huisvestigingspatrimonium op mijnsites
 - Relatief veel sociale woningen, zowel in eigendomssector als huursector
 - Werking van actieve maatschappijen in sociale koop- en huursector
 - Groene omgeving
- Werken**
- Bedrijfsvriendelijk karakter van de gemeente en uitbouw van industrieterreinen
- Vrijetijd**
- **Uitgebreide sportaccommodatie en -aanbod**
 - **Sterk verenigingsleven**
 - **Goed en democratisch aanbod in culturele centra**
 - **Sterke jongerencultuurwerking**
- Onderwijs en vorming**
- Goed onderwijsaanbod van verschill. types, groot aanbod gemeent. onderwijs
 - Sterke vormingsaanbod in kader van permanente vorming / avondonderwijs
- Zorg en welzijn**
- **Groot aanbod van voorzieningen en instellingen op sociaal vlak**
 - **Relatief goede sociale voorzieningen en welzijnsvoorzieningen**
 - **Goed uitgebouwde mantelzorg en Sociaal Huis**
- Beleid, administratie e.a.**
- **Goede werking van politie**
 - **Sterke dienstverlening naar burgers toe met sterk sociaal beleid en vangnet**

1.10.2.2. Zwakten

- Wonen**
- Doorsnijding van kernen door Grote Baan en leegstand langs deze baan
 - **Tekort aan serviceflats en sociale woningen**
 - Vooral sociaal huurpatrimonium
 - Beperkte kwaliteit van huisvestigingspatrimonium
 - Overstijging van aanbod van woningen door vraag
 - Tekort aan betaalbare woningen en bouwgronden
 - **Toewijzing van groot gedeelte van sociale woningen aan allochtonen**
 - **Concentratie van Turken, Marokkanen en Oostblokkers in sociale flatgebouwen**
 - **Wijken van sociale woningen**
 - Groeiende leegstand van woningen langs Grote Baan
 - Noord-Zuid-verbinding
- Werken**
- Vastgelopen economische uitbouw
 - Onvoldoende grote bedrijven
 - **Tekort aan bedrijven die tewerkstelling kunnen garanderen voor kansarmen en laaggeschoolden**
 - **Relatief hoge werkeloosheid**
- Vrijetijd**
-
- Onderwijs en vorming**
- Enkel basisvoorzieningen op vlak van onderwijs
 - **Lage scholingsgraad**
- Zorg en welzijn**
- **Onvoldoende toekomstperspectieven voor migranten**
 - Verpaupering van zorginfrastructuur
 - Onvoldoende geïntegreerde bejaardenzorg
 - **Drugproblematiek en kleine criminaliteit in concentratiebuurten**
 - **Verschuiving van sociale problematiek naar Houthalen-Oost**
- Beleid, administratie e.a.**
- **Te weinig actief gemeentepersoneel op terrein**
 - **Zwak financieel draagvlak**

1.10.2.3. Opportuniteiten

- Wonen**
- Uitbouw van Noord-Zuid-verbinding
 - Nieuw woonbeleid met aandacht voor uitbreidingsgebieden voor "hogere sociale klasse"
 - Specifieke inspanningen rond wonen voor senioren
 - Regionale spreiding van sociale huisvesting
 - Aanleg van betere wegen, fiets- en voetpaden
 - Versterking van handelskern
- Werken**
- Uitbreiding van bedrijventerreinen
 - Verdere groei en ontwikkeling van KMO's
 - Werkgelegenheidskansen via beheer en reconversie van natuurgebieden
- Vrijetijd**
- Cultureel leven met programmering van CC Casino
 - Potentieel aan cultureel, creatief vermogen
- Onderwijs en vorming**
- Onderwijs als nieuwe slagader
 - Koppeling van onderwijs aan economie en tewerkstelling
- Zorg en welzijn**
- Aantal nieuwe projecten die op stapel staan op zorgvlak
- Beleid, administratie e.a.**

1.10.2.4. Bedreigingen

- Wonen**
- Noord-Zuid-verbinding
 - Geluidsoverlast van oefenvliegtuigen op Militair Domein
 - Relatief groot aandeel sociale woningen
 - Gebrek aan verhuurbare en betaalbare woningen
 - Minder vlotte invulling van serviceflats
 - Behoeft aan kleiner en aangepast wonen
 - Toename in overbewoning van sociale huurwoningen
 - Opmars van huisjesmelkerij
 - Verstarring van evolutie aan Grote Baan
- Werken**
- Onvoldoende vrije ruimte op industrieterreinen
 - **Hoge werkloosheid bij allochtone jongeren**
- Vrijetijd**
-
- Onderwijs en vorming**
- **Lage scholingsgraad**
- Zorg en welzijn**
- Snel groeiend aantal ouderen en bijhorende behoefte aan aangepast wonen
 - **Onvoldoende toekomstperspectieven voor migranten**
 - **Probleem van druggebruik en criminaliteit**
 - **Gettovorming van nationaliteiten en vorming van concentratiebuurten**
 - **Afhankelijkheid van welzijnswerk van gemeentelijke subsidies**
 - Probleem van vergrijzing
 - **Evolutie van Houthalen-Oost naar probleemwijk**
- Beleid, administratie e.a.**
- Beperkte expertise in Europese dossiers
 - **Taning van financieel vermogen**
 - **Te fragmentair beleid met te weinig aandacht voor ontwikkeling lange termijnvisie**

1.11. Algemeen besluit

Samenstelling bevolking: jongeren en migranten

- Grote jongerenpopulatie (op één na de grootste van Vlaanderen)
- Vele mensen van Italiaanse, Turkse en Marokkaanse origine (1 op 5 inwoners), gedeeltelijk geconcentreerd in bepaalde wijken

School, opleiding en tewerkstelling

- Schoolse vertraging in het gewoon lager onderwijs, het gewoon secundair onderwijs en bij leerlingen uit het deeltijds beroepssecundair onderwijs
- Relatief hoge werkloosheid; werkloosheid is vnl. een migrantenprobleem, vele werkzoekende jongeren met een lage scholingsgraad; en er is een tekort aan bedrijven die tewerkstelling kunnen garanderen voor kansarmen en laaggeschoolden

Wonen en huisvesting

- Vele sociale huurwoningen, geconcentreerd in Houthalen-Centrum en Meulenberg; vooral allochtone huurders. Ook concentratie van Turken, Marokkanen en Oostblokkers in sociale flatgebouwen; gettovorming van nationaliteiten en vorming van concentratiebuurten

Welzijn

- Drugproblematiek en kleine criminaliteit in concentratiebuurten
- Verschuiving van sociale problematiek naar Houthalen-Oost: evolutie van Houthalen-Oost naar een probleemwijk
- Onvoldoende toekomstperspectieven voor migranten

Een beknopte situatiediagnose van de wijk Meulenberg, gebaseerd op informatie uit het jaarverslag 2008 van Jeugdwelzijnswerk Meulenberg, bevat vele elementen die in het algemeen besluit naar voren komen. Zie bijlage 1: 'Beknopte situatiediagnose Meulenberg'.

2. Partners

Er zijn vele organisaties, diensten en initiatieven werkzaam in Houthalen-Helchteren. Via diverse overlegkanalen zijn er dan ook veelvuldige contacten met diverse werkvelden. Om onze partners te kennen kunnen we het best nagaan wie er allemaal betrokken zijn via de diverse overlegkanalen. De belangrijkste partners zijn:

- Gemeenschapswachten en straathoekwerkers (gesubsidieerd met middelen uit het SVPP)
- Gemeentelijke technische dienst (milieuproblematiek, herstellingen straatmeubilair...)
- De lokale politie / wijkagenten
- De Centra voor Alcohol- en andere Drugproblemen (CAD) : 3 medewerkers gesubsidieerd met middelen uit het SVPP.
- Het Regionaal Instituut voor Maatschappelijk Opbouwwerk (RIMO): buurtopbouwwerken in De Standaard, Houthalen-Oost en Meulenberg. BOW Meulenberg coördineert en begeleidt het project 'buurtvaders'.
- Het Centrum voor Maatschappelijke Gelijkheid en Jeugdwelzijn (CMGJ): kinder/jongerenwerkingen in De Standaard en Houthalen-Oost.
- Jeugdwelzijnswerk Meulenberg.
- De Lijn
- Daïdalos
- OCMW
- Gemeenschapsdienst voor minderjarigen

3. Leden van het redactieteam

Volgende personen maken deel uit van het redactieteam en zijn op die manier rechtstreeks betrokken bij de opmaak van de lokale veiligheidsdiagnostiek:

Lever Sophie: politiecommissaris lokale politie
Poels Karel: intern evaluator, financieel en administratief verantwoordelijk voor het SVPP
Schepers Annemie: diensthoofd Dienst Promotie en Preventie – Preventieambtenaar
Vanham Geert: personeelsverantwoordelijke CAD

4. Voorstelling pilootcomité

Samenstelling

Het schepencollege keurde in haar zitting van 18 juni 2007 de oprichting van een stuurcomité goed. Samenstelling: burgemeester, schepenen van welzijn Mustafa Aytar, preventieambtenaar Annemie Schepers en de zonechef of zijn vertegenwoordiger

Rol

De burgemeester en de korpschef zorgen voor een goede verstandhouding en bieden een goede ondersteuning. Zij zorgen tevens voor een goede overdracht van communicatie naar de andere diensten binnen de gemeente Houthalen-Helchteren. Op die manier zorgen zij voor een wisselwerking die tot stand komt.

Tevens is de preventieambtenaar aanwezig op de vergaderingen van het managementteam, waarbij de burgemeester en de korpschef feedback geven aangaande de activiteiten van de politiediensten.